

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is a publisher's version.

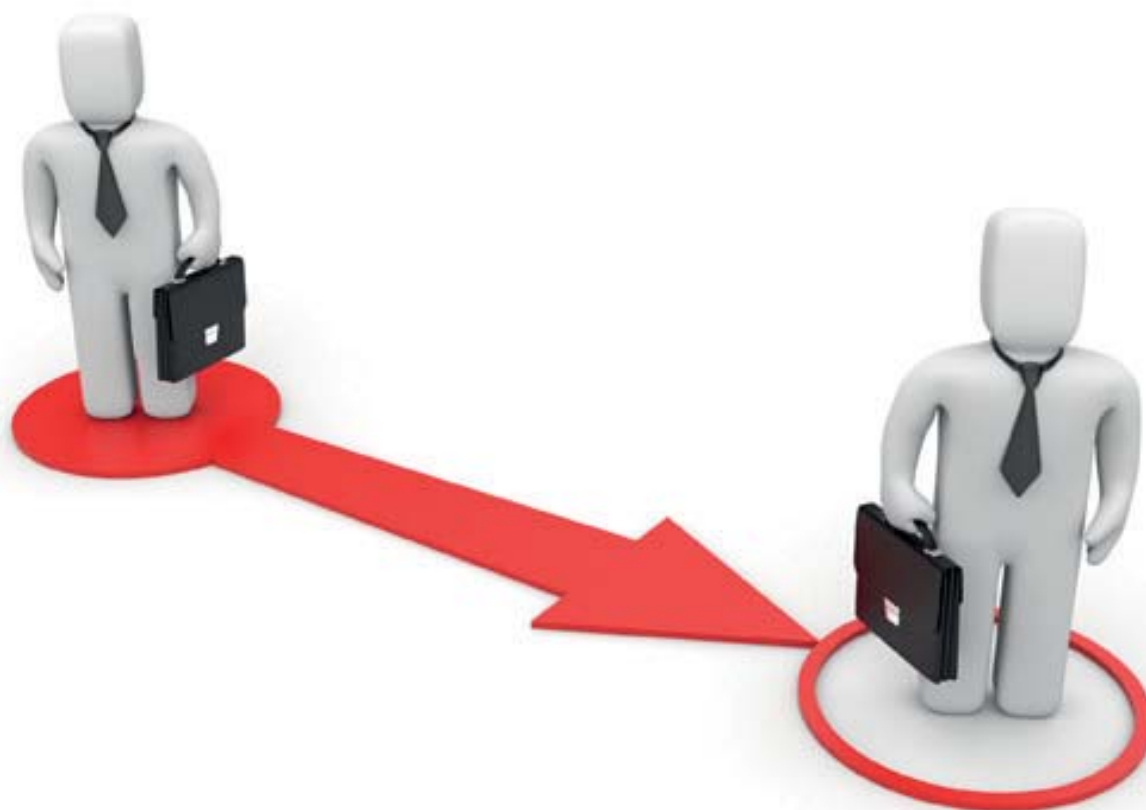
For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/211893>

Please be advised that this information was generated on 2021-02-26 and may be subject to change.

Arbeidsmarkttransities van uitzendkrachten in de periode 2007-2010

Hedwig Vermeulen | Shirley Oomens | Wouter de Wit | John Warmerdam

ARBEIDSMARKTTRANSITIES VAN UITZENDKRACHTEN
IN DE PERIODE 2007-2010

Arbeidsmarkttransities van uitzendkrachten
in de periode 2007-2010

Hedwig Vermeulen
Shirley Oomens
Wouter de Wit
John Warmerdam

Augustus 2012

Foto omslag: Nationale Beeldbank, Designpixel

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK DEN HAAG

Vermeulen, Hedwig.

Arbeidsmarkttransities van uitzendkrachten in de periode 2007-2010, Nijmegen: ITS

ISBN 978 – 90 - 5554 – 445 – 5

NUR 740

Projectnummer: 34000795

Opdrachtgever: FNV Bondgenoten, CNV Dienstenbond, De Unie, LBV, ABU

© 2012 ITS, Radboud Universiteit Nijmegen

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, en evenmin in een retrieval systeem worden opgeslagen, zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van het ITS van de Radboud Universiteit Nijmegen.

No part of this book/publication may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without written permission from the publisher.

Inhoud

1	Transities van uitzendkrachten	1
1.1	Inleiding	1
1.2	Doel en basis voor het meten van transities van uitzendkrachten	2
1.3	Data voor het onderzoek	3
1.4	Leeswijzer	4
2	Uitzendkrachten in fase A	5
2.1	Kenmerken van uitzendkrachten	5
2.2	Langdurig in fase A	12
2.2.1	Duur van uitzendperiodes	13
2.2.2	Uitzendduur in fase A	16
2.2.3	Cohort uitzendkrachten werkzaam in 2007 in fase A of B	18
3	Opeenvolgende arbeidsmarktposities van uitzendkrachten	23
3.1	Inleiding	23
3.2	Transities van uitzendkrachten tijdens de economische recessie	24
3.3	Wisselingen tussen uitzenddienstverbanden en uitkeringen	30
4	Samenvatting	37
	Bijlage 1: Begrippenlijst	43
	Bijlage 2: Beschrijving methodiek	47
	Bijlage 3: Tabellenoverzicht	53
	Literatuur	79

1 Transitie van uitzendkrachten

1.1 Inleiding

De afgelopen vier jaren hebben een grote dynamiek op de arbeidsmarkt laten zien. Het domino-effect van de crisis op de Amerikaanse hypotheekmarkt via de banken naar de reële economie heeft geleid tot een recessie, die in de loop van 2008 ook op de Nederlandse arbeidsmarkt zichtbaar werd. De werkloosheid steeg in de periode 2008-2010, maar in het algemeen is het beeld dat deze sterker gestegen zou zijn als de 'flexibele schil' van uitzendkrachten, tijdelijke contractanten en zelfstandigen zonder personeel op de arbeidsmarkt niet een belangrijk deel van de terugval in werk zou hebben opgevangen. De jaren voor de crisis steeg het aandeel flexwerkers juist sterk. In de periode 2006-2007 bouwden veel bedrijven een 'flexibele schil' op.

De recessie van de afgelopen jaren en de daaropvolgende ontwikkeling van de economie heeft grote gevolgen gehad voor de werkgelegenheid van uitzendkrachten. In de tweede helft van 2008 - toen in Nederland de economische crisis begon door te dringen - nam het aantal uitzendkrachten al enigszins af terwijl de werkzame beroepsbevolking nog groeide. In 2009 werd het grootste banenverlies van uitzendkrachten gemeten sinds 14 jaar: het aantal daalde met twintig procent¹. Begin 2009 werden de effecten ook zichtbaar voor de totale economie.

In de uitzendbranche heeft dit gezorgd voor extra dynamiek op de arbeidsmarkt. De vraag is wat al deze dynamiek betekent voor individuele uitzendkrachten. In de Wet Flexibiliteit en Zekerheid, ook wel Flexwet genoemd, die op 1 januari 1999 in werking is getreden, zijn afspraken gemaakt over de inzet van flexibele arbeid en de zekerheden die gelden voor werknemers. De uitzendbranche heeft hier in de CAO verder invulling aan gegeven. De sociale partners in de uitzendbranche² wilden beter in beeld krijgen hoe de loopbanen van uitzendkrachten verlopen. Wat is de aard en omvang van arbeidsmarkttransities van uitzendkrachten en wat betekent dit voor de werkgelegenheid en werkloosheid van uitzendkrachten? Blijven uitzendkrachten vooral in het onderste segment van de arbeidsmarkt hangen, in laaggeschoold of laagbetaald werk met weinig zekerheid, of bewegen ze ook verder?

1 Bron: 'Aantal uitzendkrachten fors gedaald', sociaal economische trends 2e kwartaal 2010, CBS.

2 i.c. FNV Bondgenoten, CNV Dienstenbond, De Unie, LBV, ABU

1.2 Doel en basis voor het meten van transities van uitzendkrachten

De bepalingen in de Flexwet, de negatieve effecten die de crisis heeft gehad op het aantal uitzendkrachten en het toegenomen beroep van uitzendkrachten op de ww is voor de sociale partners aanleiding de arbeidsmarkttransities van uitzendkrachten over een langere periode (de 'arbeidsmarktloopbanen') beter in kaart te brengen. De volgende onderzoeksvragen staan in dit onderzoek centraal:

1. Wat zijn de kenmerken van de uitzendkrachten die gedurende langere periode meerdere uitzenddienstverbanden hebben en die daarbij in fase A³ blijven 'hangen', en hoe groot is die groep? En wat zijn de kenmerken van deze dienstverbanden (duur, omvang) en de tussenperiodes (duur, soort uitkering, geen uitkering)?
2. Welke arbeidsmarktloopbanen en arbeidsmarktposities hebben uitzendkrachten (fase A, B en C) gedurende langere periode: achtereenvolgende uitzenddienstverbanden, uitzenddienstverband afgewisseld met uitkeringssituaties (ww-uitkering, andere uitkering, geen uitkering, transitie van uitzenddienstverband naar direct dienstverband of andersom, of nog anders)? En wat gebeurt er met een uitzendkracht die een ww-uitkering ontvangt? Eindigt de uitkering bij het bereiken van de maximale duur of omdat er een nieuw dienstverband is gevonden?

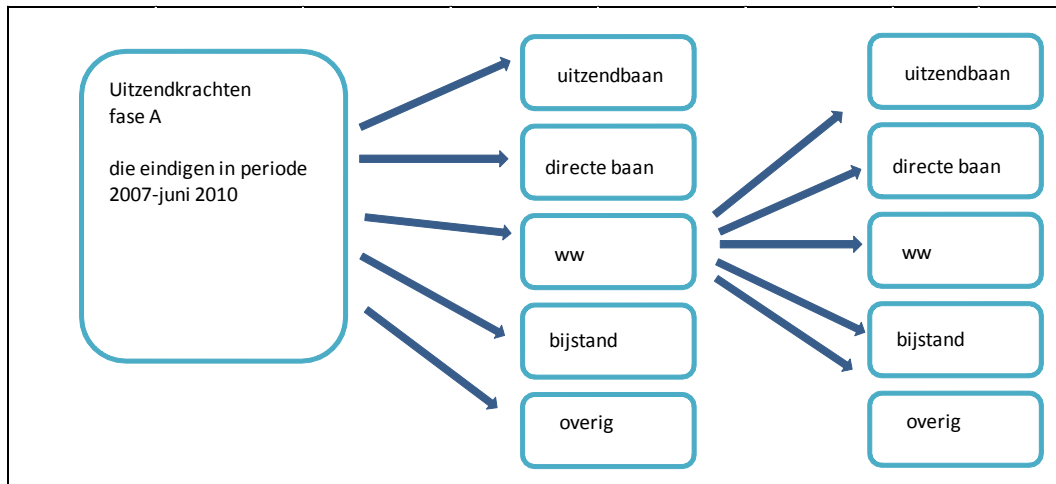
In figuur 1 is schematisch weergegeven op welke transitie het onderzoek is gericht. Over een periode van drie en een half jaar zijn opvolgende arbeidsmarktposities van uitzendkrachten bekeken. Voor het beantwoorden van onderzoeksvraag 1 wordt ingezoomd op de aantallen en kenmerken van uitzendkrachten, met name de uitzendkrachten die in fase A werken. Voor het beantwoorden van onderzoeksvraag 2 wordt nagegaan wat er gebeurt na afloop van deze uitzendperiode. Het kan zijn dat men werkzaam is in een volgend uitzenddienstverband, of werkzaam is in een 'niet-uitzenddienstverband' of dat men niet werkzaam is en een uitkering krijgt. We maken daarbij onderscheid tussen ww- en bijstandsuitkeringen. Op basis van de data is het niet waar te nemen als een uitzendkracht als zelfstandige gaat werken, met pensioen gaat, arbeidsongeschikt wordt, of zich om andere redenen terugtrekt van de arbeidsmarkt. Al deze mogelijkheden hebben we samengenomen onder de categorie 'overig'.

Als een uitzendkracht na een uitzendperiode een ww-uitkering ontvangt, is nagegaan wat de arbeidsmarktpositie van diezelfde uitzendkracht is na de ww-uitkering. Dit wordt weergegeven met de meeste rechtse pijlen in de figuur 1.1. Dit kan opnieuw een uitzenddienstverband zijn of een dienstverband in directe dienst van een uitzend-

3 Zie voor een toelichting van de fasen van uitzendkrachten bijlage 1

werkgever. Het kan ook opnieuw een uitkeringssituatie zijn, of een overige arbeidsmarktpositie.

Figuur 1.1 – Mogelijke opeenvolgende arbeidsmarktposities van uitzendkrachten

1.3 Data voor het onderzoek

Het onderzoek is eind 2010 gestart. Om antwoord op de onderzoeksvragen te kunnen geven, was het nodig te beschikken over heel recente gegevens, liefst tot medio 2010. Actuele brongegevens voor het opbouwen van een dergelijk bestand, zijn te vinden in de polisadministratie van het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV). Deze polisadministratie bevat gegevens over de arbeidscontracten van alle werknemers in Nederland en is gebaseerd op de inkomstenverhoudingen uit de loonadministratie van werkgevers en andere inhoudingsplichtigen. De Belastingdienst ontvangt de loonaangifte. UWV maakt hiervan de polisadministratie op basis van de belastinggegevens en UWV-gegevens. In de administratie is voor iedere werknemer aangegeven wanneer een contract is gestart en beëindigd, of het een voltijd of deeltijd contract betreft, of het een uitzendcontract is en welk soort uitzendcontract het dan is. Ook gegevens over ‘fasen⁴’ zijn opgenomen in de polisadministratie.

UWV levert maandelijks de nieuwste gegevens uit de polisadministratie aan het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Deze gegevensbestanden zijn een belangrijke bron voor de loonaangiftebestanden en banenbestanden van het Sociaal Statisch Be-

⁴ In dienstverbanden van uitzendkrachten wordt onderscheid gemaakt in fasen. De arbeidsrechten en plichten verschillen tussen de fasen.

stand (SSB). Over jaren vóór 2007 zijn deze gegevens niet beschikbaar (2005 en eerder) dan wel veel minder betrouwbaar (2006). Voor het onderzoek heeft het CBS een bewerkte versie van de gegevens uit de polisadministratie over de periode 2007 tot medio 2010 beschikbaar gesteld. Dit is een periode van 3,5 wat globaal overeenkomt met een reguliere duur van een uitzendperiode. Op basis hiervan zijn uitzendperiodes van uitzendkrachten geconstrueerd. Waar we spreken over de werkgever betreft het de uitzendwerkgever, in de data zijn geen gegevens over het inleenbedrijf beschikbaar.

Veel uitzendkrachten zijn scholier of student. Bij scholieren en studenten is het waarschijnlijk dat het uitzenddienstverband een bijbaan betreft en niet de belangrijkste dagtaak is. Dit onderzoek richt zich echter zoveel mogelijk op uitzendkrachten waarvoor het uitzendwerk de voornaamste bezigheid is. Om die reden zijn scholieren en studenten die voltijds onderwijs volgen buiten de analyses gehouden. De laatst beschikbare onderwijsgegevens betreffen het schooljaar 2009/2010. De gegevens zijn daarmee tot medio 2010 te corrigeren voor voltijds onderwijs volgenden.

- De onderzoeksperiode betreft de periode 2007 tot en met juni 2010.
- De onderzoekseenheden zijn enerzijds uitzendkrachten die geen voltijds onderwijs volgen en anderzijds uitzendperiodes van deze uitzendkrachten.

1.4 Leeswijzer

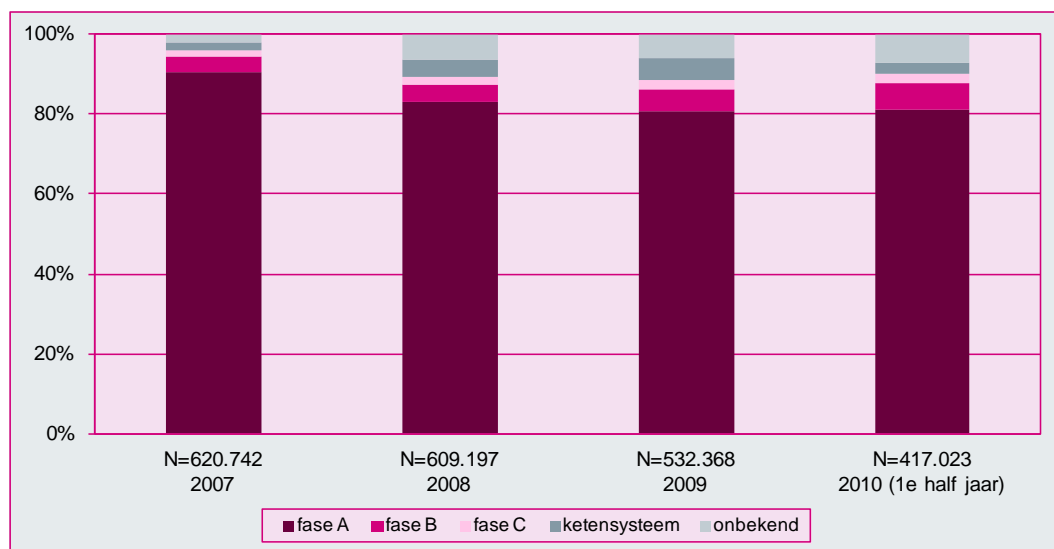
Dit rapport is als volgt opgebouwd. Na deze inleiding waarin de vraagstelling van het onderzoek is toegelicht (hoofdstuk 1) wordt in hoofdstuk 2 de eerste onderzoeksvraag beantwoord. Hierbij wordt een beschrijving gegeven van de kenmerken van uitzendkrachten in de periode 2007 tot medio 2010 en kenmerken van de uitzendperiodes. In hoofdstuk 3 wordt antwoord gegeven op de tweede onderzoeksvraag. Beschreven wordt wat achtereenvolgende arbeidsmarktposities zijn van uitzendkrachten, met name als er een uitkeringsperiode volgt op een uitzenddienstverband. Het rapport sluit af met een samenvatting van de belangrijkste resultaten in hoofdstuk 4.

Aan dit rapport zijn drie bijlagen toegevoegd. In bijlage 1 wordt een beschrijving gegeven van de belangrijkste begrippen die in de rapportage zijn gehanteerd. Bijlage 2 beschrijft de data en de bewerkingen die zijn uitgevoerd om tot de resultaten te komen. Bijlage 3 geeft de tabellen die ten grondslag liggen aan de figuren in deze rapportage.

2 Uitzendkrachten in fase A

In de afgelopen jaren is het aantal personen dat gedurende het jaar als uitzendkracht heeft gewerkt afgenomen van (ruim) 620.000 in 2007 naar 532.000 in 2009, zie figuur 2.1. Dit is exclusief scholieren en studenten. De aantallen van 2010 hebben betrekking op de eerste zes maanden van 2010 en zijn daarom niet vergelijkbaar met de eerdere (volledige) jaren. In die eerste zes maanden van 2010 hebben 417.000 personen als uitzendkracht gewerkt. De procentuele verdeling uit 2010 is beter vergelijkbaar met die uit de eerdere jaren.

Figuur 2.1 – Aantal uitzendkrachten per jaar (exclusief scholieren/studenten)

- a. De figuur is uniek op persoonsniveau per jaar. Fase b is alleen toegekend als iemand geen fase a dienstverband had in dat jaar. Fase c als iemand geen fase a en geen fase b dienstverband had enz., zie bijlage 1 voor een toelichting bij de fasenindeling

Bron: CBS, bewerking ITS

2.1 Kenmerken van uitzendkrachten

Ruim vier van elke vijf uitzendkrachten heeft een dienstverband in fase A gehad. In 2007 komt het vaker voor dan in de latere jaren. In 2007 had 90 procent een fase A dienstverband, in 2009 is dat aantal gedaald naar 80 procent. In fase A en B samen waren er 585.600 uitzendkrachten werkzaam in 2007, ofwel 94 procent. Minder dan

drie procent van de uitzendkrachten heeft op basis van een fase C dienstverband gewerkt. Drie tot zes procent van de uitzendkrachten werkt volgens het ketensysteem of heeft een onbekende fase. Over de hele periode 2007 tot medio 2010 bezien zijn er (ruim) 1.233.000 personen als uitzendkracht werkzaam geweest.

We presenteren nu gegevens over een aantal kenmerken van de uitzendkrachten. Het gaat daarbij om de volgende kenmerken:

- geslacht;
- leeftijd;
- etniciteit;
- gemiddeld uurloon;
- omvang aanstelling;
- opleidingsniveau.

De gegevens hebben betrekking op de uitzendkrachten in 2009, het laatste volledige jaar waarover informatie beschikbaar is. De verdelingen op deze kenmerken wijken in de verschillende jaren weinig van elkaar af. Vandaar dat we met de beschrijving van het jaar 2009 volstaan. Waar wel afwijkingen optreden, is dit in de tekst aangegeven. Als het relevant is, wordt onderscheid gemaakt in de fasen A, B en C.

Over de jaren verandert de man/vrouw verhouding van uitzendkrachten weinig (zie tabel 2.1). Ook binnen de verschillende fasen is de verhouding steeds ongeveer 57 procent mannen en 43 procent vrouwen.

Tabel 2.1 – Aantal uitzendkrachten werkzaam per jaar naar geslacht (exclusief scholieren/studenten)

	2007	2008	2009	2010
Man	57%	56%	57%	60%
Vrouw	43%	44%	43%	40%
Totaal	620.742	609.197	532.368	417.023

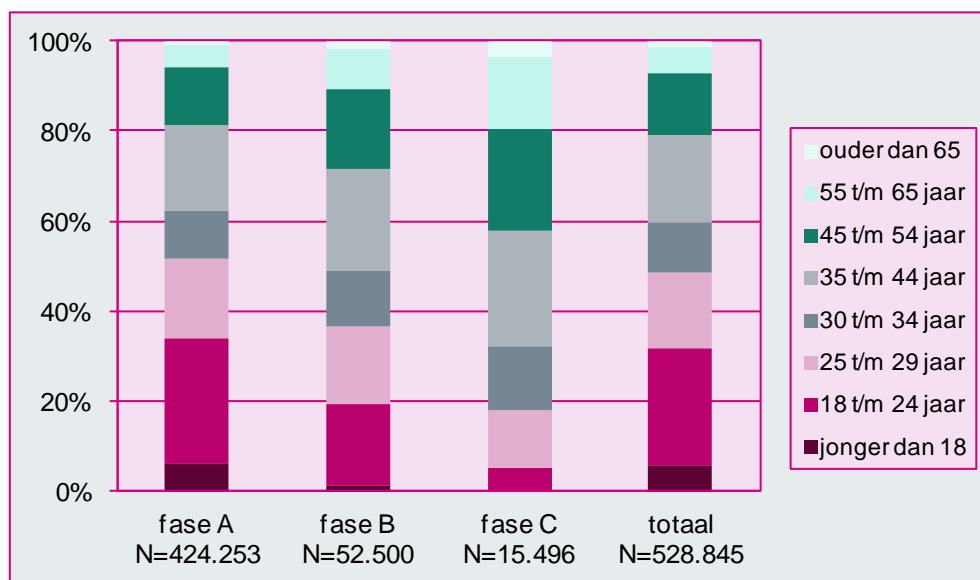
a. De tabel is uniek op persoonsniveau.

Bron: CBS, bewerking ITS

De leeftijdsverdeling van de totale groep uitzendkrachten blijft over de jaren heen vrijwel gelijk. Ongeveer een derde van de uitzendkrachten is jonger dan 25 jaar en ongeveer een vijfde is ouder dan 45 jaar.

Groter zijn de verschillen als naar de leeftijdsverdelingen per fase wordt gekeken. Duidelijk is te zien (figuur 2.2) dat in fase C meer oudere uitzendkrachten voorkomen dan in fase B, waar weer meer ouderen werkzaam zijn dan in fase A. Overigens lijkt het erop dat het aandeel fase B uitzendkrachten vanaf 45 jaar wat aan het toenemen is in de onderzoeksperiode, met andere woorden, de groep fase B uitzendkrachten verouderd. De leeftijdsverdeling bij de uitzendkrachten met een ketenbeding of in een wettelijk regime is het meest vergelijkbaar met die in fase A en B.

Figuur 2.2 – Aantal* uitzendkrachten naar leeftijd (exclusief scholieren/studenten), 2009

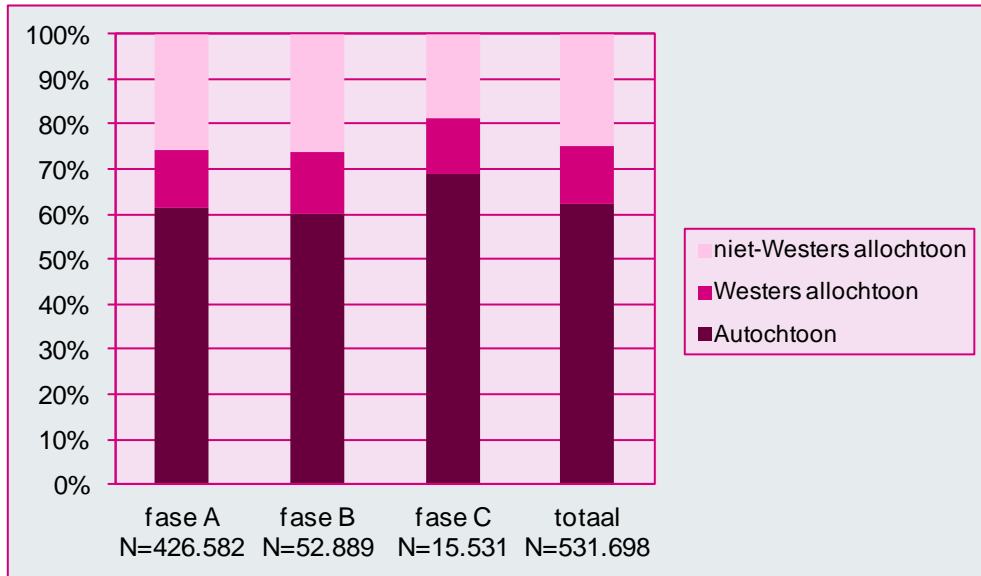

* Het totaal wijkt af van dat in figuur 2.1 vanwege missing waarden. Het totaal bevat ook de uitzendkrachten die niet in fase A, B of C zitten.

Bron: CBS, bewerking ITS

De verschillen tussen fase A en B naar etniciteit zijn gering (figuur 2.3). Ongeveer 25 procent van de uitzendkrachten in fase A of fase B is van niet-westers allochtone afkomst. In fase C zijn niet-westerse allochtonen minder vertegenwoordigd. In fase C is 19 procent van de uitzendkrachten van niet-westers allochtone afkomst. Het aandeel westers allochtonen (10%) is in fase C wel ongeveer even groot als in fase A en B.

Figuur 2.3 – Aantal* uitzendkrachten naar etniciteit (exclusief scholieren/studenten), 2009

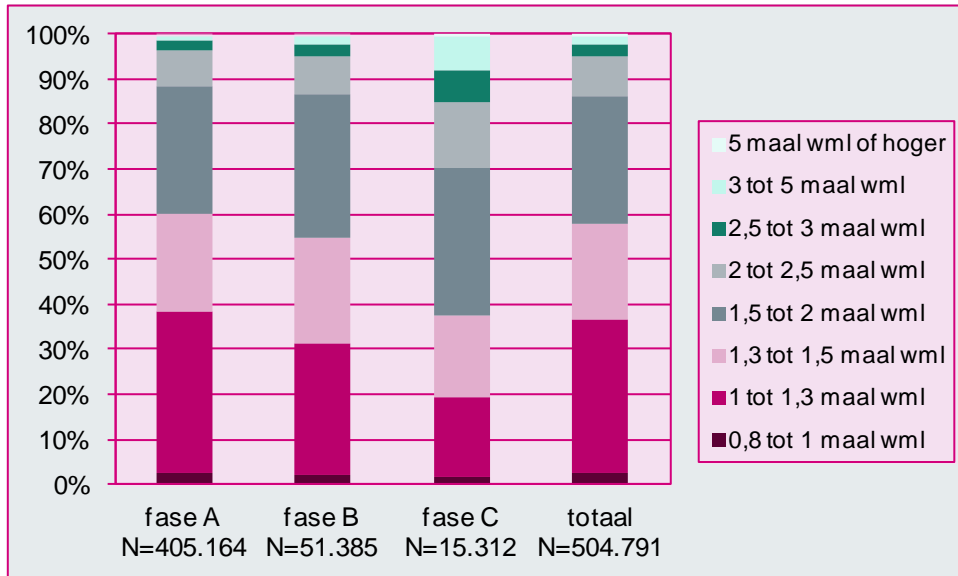

* Het totaal wijkt af van dat in figuur 2.1 vanwege missing waarden. Het totaal bevat ook de uitzendkrachten die niet in fase A, B of C zitten.

Bron: CBS, bewerking ITS

Voor de uitzenddienstverbanden is berekend wat het uurloon is geweest. Als er gedurende een jaar meerdere dienstverbanden waren, is het gemiddeld uurloon genomen. Dit is vervolgens vergeleken met het wettelijk minimumloon (wml), omgerekend naar uurloon. De uitzenddienstverbanden beslaan namelijk vaak maar een deel van het jaar of zelfs maar enkele weken, waardoor de vergelijking met het wml dat op jaarbasis of maandbasis wordt bepaald niet zinvol is. De verhouding tussen het gemiddeld uurloon en het wml op uurloonbasis is weergegeven in figuur 2.4.

Figuur 2.4 – Aantal* uitzendkrachten naar uurloon ten opzichte van het wettelijk minimumloon (exclusief scholieren/studenten), 2009

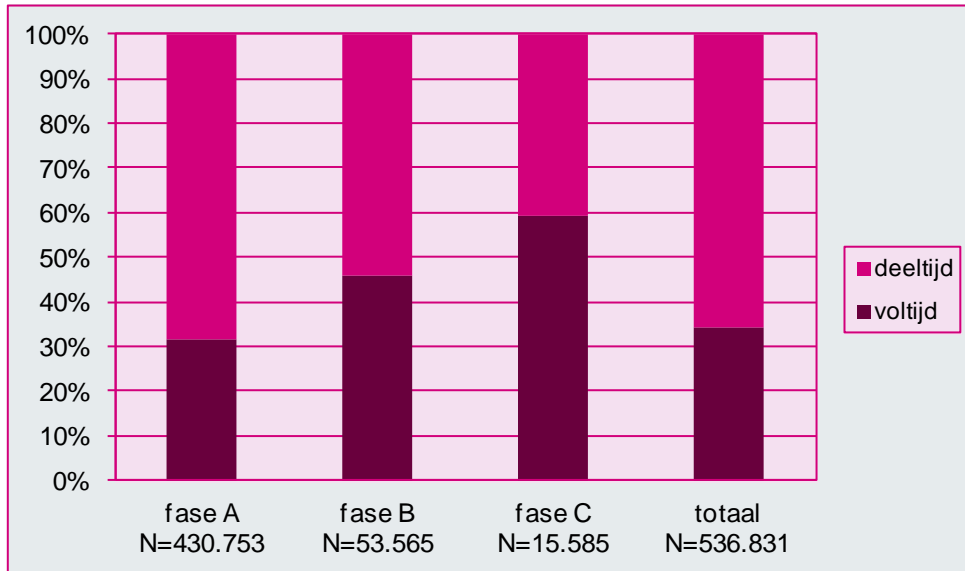
* Het totaal wijkt af van dat in figuur 2.1 vanwege missing waarden. Het totaal bevat ook de uitzendkrachten die niet in fase A, B of C zitten.

Bron: CBS, bewerking ITS

Ongeveer een derde van de uitzendkrachten heeft een uurloon rond het wettelijk minimum loon per uur. Van de totale groep uitzendkrachten in 2009 heeft namelijk ruim 36 procent een uurloon van maximaal 1,3 maal het wettelijk minimumloon (op uurbasis). In fase B en vooral in fase C zijn de uurlonen hoger dan in fase A. In fase A verdient 40 procent van de uitzendkrachten een uurloon dat ten minste anderhalf keer het wettelijk minimum bedraagt. In fase B zijn dat er iets meer. In fase C verdient tweederde van de uitzendkrachten ten minste anderhalf keer het wettelijk minimum.

Een derde van alle uitzendkrachten heeft een voltijds aanstelling (figuur 2.5). Twee derde van hen werkt in deeltijd. In fase C is het deel dat in voltijd werkt beduidend hoger. Zes van elke tien uitzendkrachten in fase C heeft een voltijds dienstverband bij de uitzendwerkgever.

Figuur 2.5 – Aantal uitzendkrachten naar voltijd/deeltijd (exclusief scholieren/studenten), 2009*

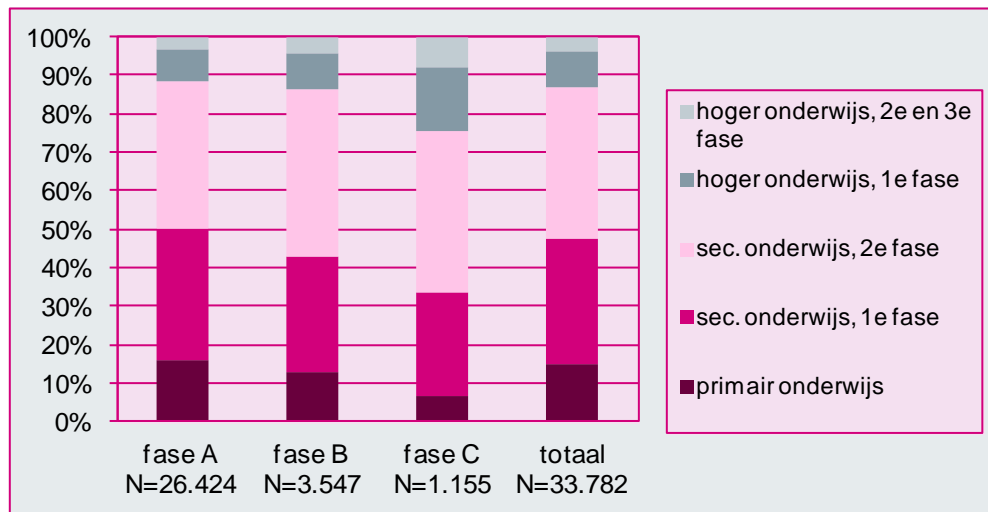

* Het totaal wijkt af van dat in figuur 2.1 vanwege missing waarden. Het totaal bevat ook de uitzendkrachten die niet in fase A, B of C zitten.

Bron: CBS, bewerking ITS

In de polisadministratie staan geen gegevens over het onderwijsniveau. In de Enquête Beroepsbevolking (EBB) van het CBS wordt dit wel gevraagd. Om het opleidingsniveau van de uitzendkrachten in beeld te krijgen zijn de gegevens over het opleidingsniveau uit de EBB van de afgelopen jaren toegevoegd aan de gegevens over de uitzendkrachten uit de polisadministratie. De EBB is echter een 1%-steekproef onder de Nederlandse bevolking van 15 jaar en ouder. We hebben dan ook niet voor alle uitzendkrachten gegevens kunnen terugvinden in de EBB. Voor ruim zes procent van de uitzendkrachten beschikken we wel over opleidingsgegevens. Dit zijn jaarlijks 30.000 tot 40.000 uitzendkrachten.

Figuur 2.6 – Aantal* uitzendkrachten naar hoogst behaald opleidingsniveau (exclusief scholieren/studenten), 2009

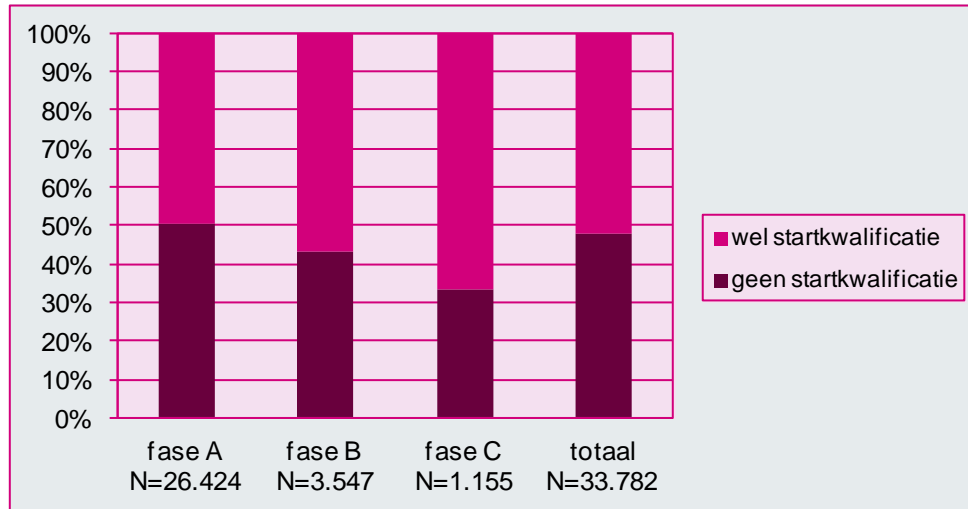
* Dit betreft steekproefaantallen op basis van koppeling met EBB-gegevens. Het totaal bevat ook de uitzendkrachten die niet in fase A, B of C zitten.

Bron: CBS, bewerking ITS

Op basis van het opleidingsniveau kunnen we startkwalificatie⁵ bepalen. Ook dit kenmerk is slechts voor een deel van de uitzendkrachten te bepalen, omdat het afgeleid is van het opleidingskenmerk uit de EBB. Vanaf de 2^e fase van het secundair onderwijs spreken we van startkwalificatie. Dat niveau komt overeen met niveau 2 van het middelbaar beroepsonderwijs. We zien logischerwijs een vergelijkbaar patroon in figuur 2.7 als in figuur 2.6. Bijna de helft van de uitzendkrachten heeft geen startkwalificatie. Uitzendkrachten in fase B en C hebben vaker wel een startkwalificatie. Van de uitzendkrachten in fase C heeft twee derde een startkwalificatie.

5 Een startkwalificatie is in de ogen van de Nederlandse overheid het minimale onderwijsniveau dat nodig is om serieus kans te maken op duurzaam geschoold werk in Nederland. Een startkwalificatie wordt behaald met het succesvol afronden van het HAVO of het VWO, of met het behalen van een diploma van een opleiding op niveau 2 van de kwalificatiestructuur van de WEB, de basisberoepsopleiding, zie ook bijlage 1.

Figuur 2.7 – Aantal* uitzendkrachten naar startkwalificatie (exclusief scholieren/studenten), 2009

* Dit betreft steekproefaantallen op basis van koppeling met EBB-gegevens. Het totaal bevat ook de uitzendkrachten die niet in fase A, B of C zitten.

Bron: CBS, bewerking ITS

2.2 Langdurig in fase A

Kenmerkend voor uitzendwerk is dat er vaak meerdere opeenvolgende dienstverbanden zijn. Daardoor ontstaat een arbeidspatroon van meerdere dienstverbanden of meerdere uitzendwerkgevers in een bepaalde periode, of van periodes van werk afgewisseld met periodes zonder werk, al dan niet met een uitkering.

Specifiek bij uitzendkrachten in fase A is bovendien de vraag óf en hoe vaak het voorkomt dat uitzendkrachten in fase A blijven hangen. Dit heeft enerzijds te maken met de duur in fase A, maar ook met het aantal dienstverbanden of uitzendwerkgevers dat ze in die periode hebben. Volgens de ABU uitzend-CAO die algemeen verbindend is verklaard, kunnen uitzendkrachten in fase A doorstromen naar fase B als ze 78 weken gewerkt hebben bij één uitzendwerkgever in fase A. Tussen verschillende uitzenddienstverbanden in fase A bij dezelfde uitzendwerkgever mogen maximaal 26 niet gewerkte weken zitten. Als er meer dan 26 weken geen dienstverband is geweest in fase A begint men opnieuw te tellen. Als er minder dan 26 weken geen dienstverband is geweest dan worden de *gewerkte* weken doorgeteld. Totaal zijn er in de onderzoeksperiode maximaal 182 weken (3,5 jaar) waarneembaar.

Als uitzendkrachten vaak van uitzendwerkgevers wisselen is het lastiger om de maximale duur in fase A te halen en door te stromen naar fase B (en later eventueel

fase C). In deze paragraaf gaan we in op de duur van uitzendperiodes en transitie van uitzenddienstverbanden naar andere arbeidsmarktposities voor verschillende achtergrondkenmerken.

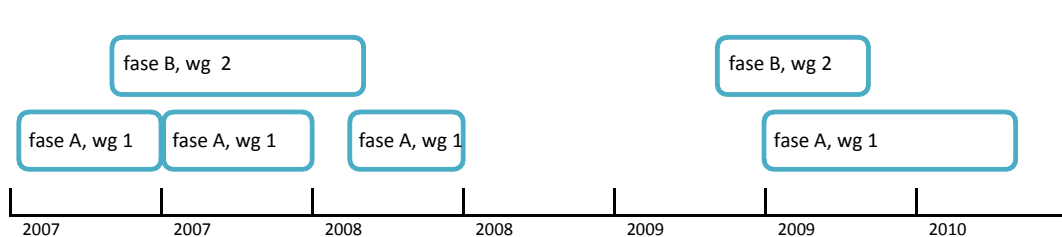
2.2.1 Duur van uitzendperiodes

Om iets te kunnen zeggen over de verblijfsduur van uitzendkrachten in uitzendwerk hebben we hun ‘uitzendperiodes’ in beeld gebracht. De duur van ‘uitzendperiodes’ is op verschillende manieren te bepalen, afhankelijk van de vraag die we willen beantwoorden. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen:

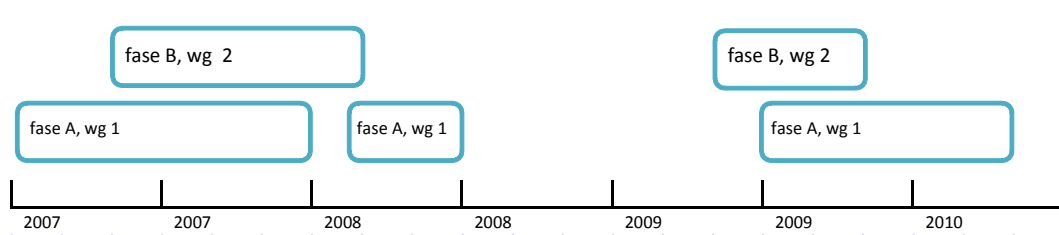
- dienstverband;
- achtereenvolgende of overlappende dienstverbanden in dezelfde fase;
- achtereenvolgende of overlappende dienstverbanden bij dezelfde uitzendwerkgever.

In figuur 2.8a tot en met 2.8c wordt in een voorbeeld aangegeven hoe op basis van de dienstverbanden uitzendperiodes geconstrueerd worden. Voor een fictieve uitzendkracht zijn periodes van uitzendwerk weergegeven. Aangegeven is welke fase en welke uitzendwerkgever het betreft. Op de tijdsbalk wordt steeds een periode van een half jaar gemarkeerd. Deze fictieve uitzendkracht heeft bij uitzendwerkgever 1 meerdere dienstverbanden gehad, deels aaneengesloten (in 2007), maar ook onderbroken en in verschillende fasen. Daarnaast heeft deze persoon bij een tweede uitzendwerkgever gewerkt. In figuur 2.8b wordt uitgebeeld wat er gebeurt als dienstverbanden worden samengenomen die direct aansluitend zijn (of overlappend) in *dezelfde* fase bij *dezelfde* uitzendwerkgever. In figuur 2.8c worden aansluitende of overlappende dienstverbanden samengenomen, ook als ze bij *verschillende* uitzendwerkgevers zijn of in *verschillende* fasen.

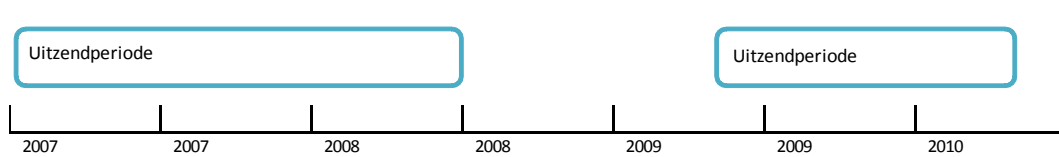
Figuur 2.8a – Mogelijke uitzenddienstverbanden van een fictieve uitzendkracht

Figuur 2.8b – Samenvoeging van de uitzenddienstverbanden in dezelfde fase en bij dezelfde uitzendwerkgever voor een fictieve uitzendkracht

Figuur 2.8c – Samenvoeging van uitzenddienstverbanden in verschillende fasen en bij verschillende uitzendwerkgevers voor een fictieve uitzendkracht

In de eerste kolom van tabel 2.2 is de duur van uitzendperiodes weergegeven. Hierbij zijn aansluitende of overlappende uitzenddienstverbanden bij dezelfde uitzendwerkgever samengenomen zoals in figuur 2.8c wordt gevisualiseerd. Een uitzendperiode wordt dus gevolgd door een periode waarop geen uitzenddienstverband bij die uitzendwerkgever is. Dan blijkt dat men gemiddelde twee van dit soort werkperiodes bij eenzelfde uitzendwerkgever heeft. In fase B respectievelijk fase C is het aantal uitzendperiodes bijna het dubbele. Dit ligt voor de hand dat men in fase B of C meer uitzendperiodes heeft gehad dan in fase A omdat men meestal pas na het doorlopen van fase A terecht komt in fase B en vervolgens in fase C. Uitzendkrachten met een laag (relatief) uurloon hebben minder uitzendperiodes bij een uitzendwerkgever dan gemiddeld. Naarmate het (relatieve) uurloon toeneemt, neemt ook het aantal uitzendperiodes bij een uitzendwerkgever toe.

Tabel 2.2 – Aantal uitzenddienstverbanden (exclusief scholieren/studenten) bij eenzelfde uitzendwerkgever in periode 2007-medio 2010

	gemiddeld aantal uitzendperiodes bij eenzelfde uitzendwerkgever (a)	gemiddelde duur (weken) uitzendperiodes bij meerdere uitzendwerkgevers aaneengesloten (b)	gemiddelde duur (weken) tussen uitzendperiodes bij eenzelfde uitzendwerkgever (c)
totaal	2,0	27	17
fase A	1,9 (d)	25	n.b.
fase B	3,9 (d)	43	n.b.
fase C	4,0 (d)	67	n.b.
jonger dan 29	1,9	25	19
30-54 jaar	2,0	31	16
55-64 jaar	2,6	32	12
tot 1x wml	1,7	17	17
1-1,3x wml	1,9	29	18
1,3-1,5x wml	2,1	36	18
1,5-2x wml	2,1	36	17
2-2,5x wml	2,3	38	16
2,5-5x wml	2,4	36	14
voltijd	2,7	45	17
deeltijd	1,7	20	18

a. Dit is berekend voor uitzendperiodes bij eenzelfde uitzendwerkgever (n=2.274.847)

b. Dit is berekend voor uitzendperiodes bij meerdere uitzendwerkgevers (n=2.445.621)

c. Dit zijn geen personen maar periodes tussen dienstverbanden bij verschillende uitzendwerkgevers (n=2.270.652)

d. De maximale fase bij de uitzendwerkgever is toegekend. Fase A is hier dus toegekend als men geen fase B of C dienstverband heeft gehad bij de uitzendwerkgever. Fase B is toegekend als men geen fase C heeft gehad. Fase C is toegekend als men een dienstverband in fase C heeft gehad.

n.b. niet berekend

Bron: CBS, bewerking ITS

In kolom 2 zijn uitzendperiodes van verschillende uitzendwerkgevers die aansluiten of overlappen samengenomen (verschillende fasen niet samengenomen). De gemiddelde uitzendduur bedraagt 27 weken, ofwel net iets meer dan een half jaar. In fase A bedraagt de gemiddelde uitzendduur net iets minder dan een half jaar (25 weken). In fase B is het beduidend hoger, namelijk 43 weken en fase C duurt de gemiddelde periode 67 weken. Als we naar leeftijd kijken blijken de jongeren onder de dertig kortere aaneengesloten werkperiodes te hebben dan de dertig jarigen en ouder. Een groot verschil is ook te zien tussen voltijders en deeltijders. De duur dat voltijders aaneengesloten werken is meer dan het dubbele van de duur van deeltijders. Deeltijders werken gemiddeld twintig weken aaneen, voltijders bijna vijfenveertig weken.

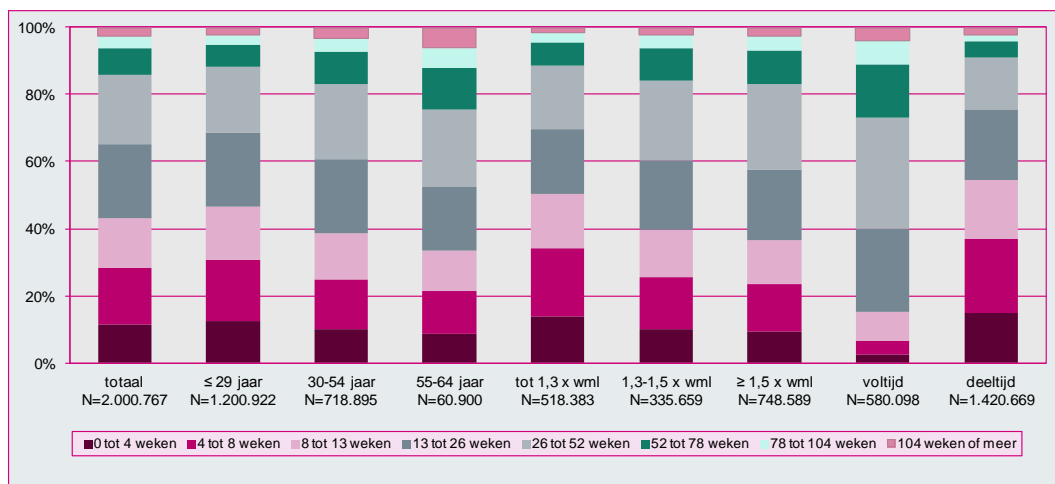
Tussen periodes van uitzendwerk zitten ook periodes waarin men geen uitzendwerk doet. In kolom 3 van tabel 2.2 is te zien dat deze periodes gemiddeld 17 weken duren, ofwel zo'n vier maanden. Over het algemeen zijn er op dit punt weinig verschillen tussen uitzendkrachten met verschillende kenmerken. Opvallend is alleen het verschil naar leeftijd. De periode zonder uitzendwerk is bij ouderen korter (zo'n drie maanden) dan bij jongeren (ruim vier maanden).

2.2.2 Uitzendduur in fase A

In het algemeen geldt: hoe langer uitzendkrachten in uitzenddienstverbanden werken, hoe meer aanspraken op sociale voorzieningen ze opbouwen. Uitzendkrachten in fase A bouwen de minste aanspraken op. Daardoor is hun positie op de arbeidsmarkt relatief zwak. In deze paragraaf gaan we in op de duur van de uitzendperiodes van uitzendkrachten in fase A.

In de eerste kolom van figuur 2.9 wordt de totale duur van alle gewerkte weken van een uitzendkracht in de periode 2007 – medio 2010 in fase A weergegeven. In de volgende kolommen van de figuur wordt dit voor leeftijd, relatief loonniveau en voltijd/deeltijd weergegeven.

Figuur 2.9 – Aantal* gewerkte weken in fase A

* Dit zijn geen personen maar uitzendperiodes (exclusief scholieren/studenten) in fase A bij eenzelfde uitzendwerkgever (n=2.000.767). Indien er meerdere dienstverbanden in fase A bij eenzelfde werkgever zijn, met minder dan 26 weken ertussen, worden de uren van die dienstverbanden samengenomen. De weken van de tussenperiode wordt niet meegeteld.

Bron: CBS, bewerking ITS

Met behulp van de gegevens over de uitzendperiodes in fase A bij dezelfde uitzendwerkgever en de duur van tussenliggende periodes is nagegaan of uitzendkrachten de maximale duur van 78 weken in fase A bereiken. Minder dan tien procent van de uitzendperiodes duurt langer dan 78 weken en kan vervolgd worden door een fase B dienstverband (zie figuur 2.9, 1^e kolom).

Bij de oudere uitzendkrachten komt dit vaker voor dan bij de jongeren. Ook bij de uitzendkrachten die een hoger uurloon ontvangen wordt de maximale duur in fase A vaker bereikt. Verder blijkt dat voltijders vaker langere periodes in fase A werken. Tien procent van hen bereikt de maximale duur in fase A. Bij de deeltijders betreft dit slechts vier procent.

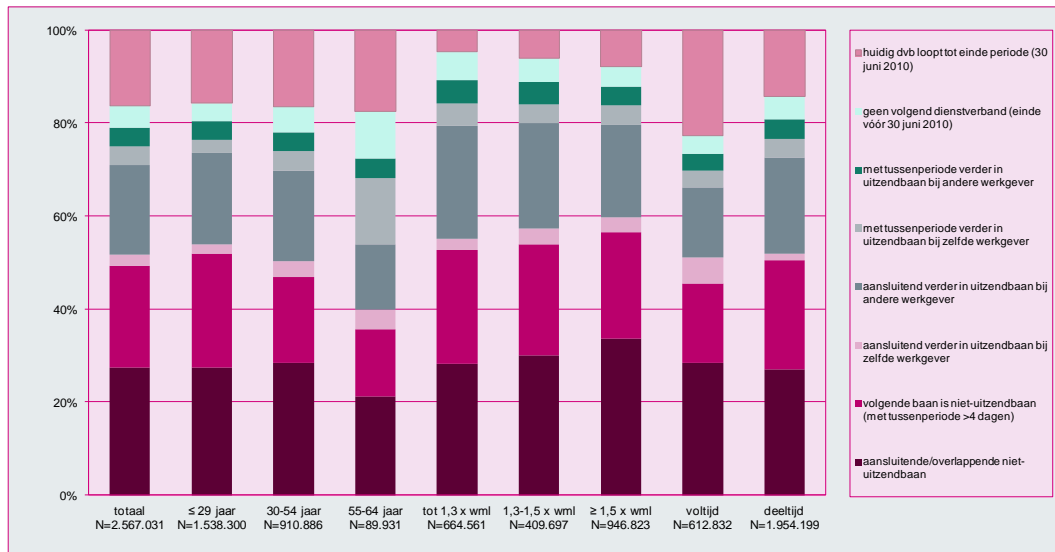
Is het inderdaad zo dat men in fase A blijft hangen? Of vormt fase A een startsein voor een betere arbeidsmarktpositie? We hebben daartoe gekeken wat voor dienstverband er volgde op een fase A dienstverband. Dat kon een ander uitzenddienstverband zijn of een niet-uitzenddienstverband. Bij de uitzenddienstverbanden is onderscheid gemaakt tussen een uitzenddienstverband bij dezelfde uitzendwerkgever en een uitzenddienstverband bij een andere uitzendwerkgever. In de eerste kolom van figuur 2.10 is dit weergegeven voor alle fase A uitzendperiodes in de periode 2007-medio 2010. In de volgende kolommen wordt dit weergegeven voor verschillende leeftijden, relatieve loonniveaus en voor voltijders en deeltijders.

Voor een deel van de fase A dienstverbanden kon dit niet worden bepaald, omdat het fase A dienstverband tot het eind van de waarnemingsperiode loopt, of doordat het fase A dienstverband de laatst waargenomen dienstverband is. Dit geldt voor ongeveer twintig procent van de gevallen. In de overige gevallen is wel een ander uitzenddienstverband of een niet-uitzenddienstverband waargenomen.

Voor ongeveer de helft van de fase A dienstverbanden geldt dat men daarna in een niet-uitzenddienstverband gaat werken. In iets minder dan de helft van deze gevallen zit daar enige tijd tussen (in ieder geval meer dan vier dagen⁶). Een derde van de fase A dienstverbanden wordt (na een tussenperiode) gevolgd door een ander uitzenddienstverband.

6 Dienstverbanden waar 4 of minder dagen tussen zitten worden als één dienstverband beschouwd. Deze grens van 4 dagen wordt in meerdere onderzoeken gehanteerd om rekening te houden met de mogelijkheid van een (lang) weekend tussen opeenvolgende dienstverbanden.

Figuur 2.10 – Uitzend- of niet-uitzenddienstverband na fase A (a)

a. Dit zijn geen personen maar uitzendperiodes (exclusief scholieren/studenten) in fase A (n=2.567.031)
Bron: CBS, bewerking ITS

Opvallend is dat de oudere uitzendkrachten in fase A minder vaak dan gemiddeld naar een niet-uitzenddienstverband overstapt. Wel heeft men vaker een volgende (niet aansluitende) uitzenddienstverband bij dezelfde uitzendwerkgever. Deeltijders zien we vaker dan voltijders overstappen naar een niet-uitzenddienstverband, meestal met een tussenperiode van tenminste vier dagen. Ook komt het vaker voor dat deeltijder (aansluitend) in een volgend uitzenddienstverband bij een andere uitzendwerkgever gaan werken.

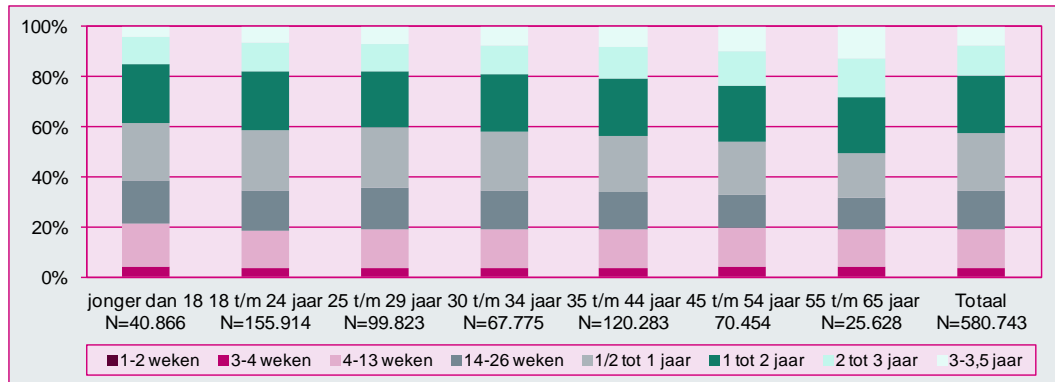
2.2.3 Cohort uitzendkrachten werkzaam in 2007 in fase A of B

Een methode om arbeidsmarkttransities in de tijd te volgen is de cohortmethode. Hierbij wordt een groep mensen gevolgd over langere tijd. In dit geval nemen we het cohort van uitzendkrachten die in 2007 in fase A of B gewerkt hebben. In fase C krijgt men een dienstverband voor onbepaalde tijd. In fasen A en B hebben uitzendkrachten een dienstverband voor bepaalde tijd en daarmee minder arbeidszekerheid. Voor deze groep kunnen we over (bijna) de hele periode nagaan wat hun arbeidsmarktposities zijn geweest en hoe lang ze duren.

Er zijn 585.600 uitzendkrachten geweest met een dienstverband in fase A of fase B in 2007. Een vijfde van dit cohort uitzendkrachten heeft in de hele periode drie maanden

of minder gewerkt (figuur 2.11). Minder dan een tiende heeft (bijna) de hele periode gewerkt in uitzenddienstverbanden. Van dit cohort hebben 114.700 uitzendkrachten 2 jaar of langer gewerkt. Bij ouderen komen langere werkperiode wat vaker voor.

*Figuur 2.11 – Uitzendkrachten A en B (exclusief scholieren/studenten) in 2007 naar gewerkte periode per leeftijdsklasse**

* Leeftijd is de leeftijd op 1 januari 2007. Het totaal wijkt af van dat in figuur 2.1 vanwege missing waarden.
Bron: CBS, bewerking ITS

De allochtone uitzendkrachten uit dit cohort hebben langer gewerkt dan de autochtone uitzendkrachten die in 2007 in fase A of B werkten. Vooral dienstverbanden tussen één en drie jaar komen bij (niet-westerse) allochtonen vaker voor.

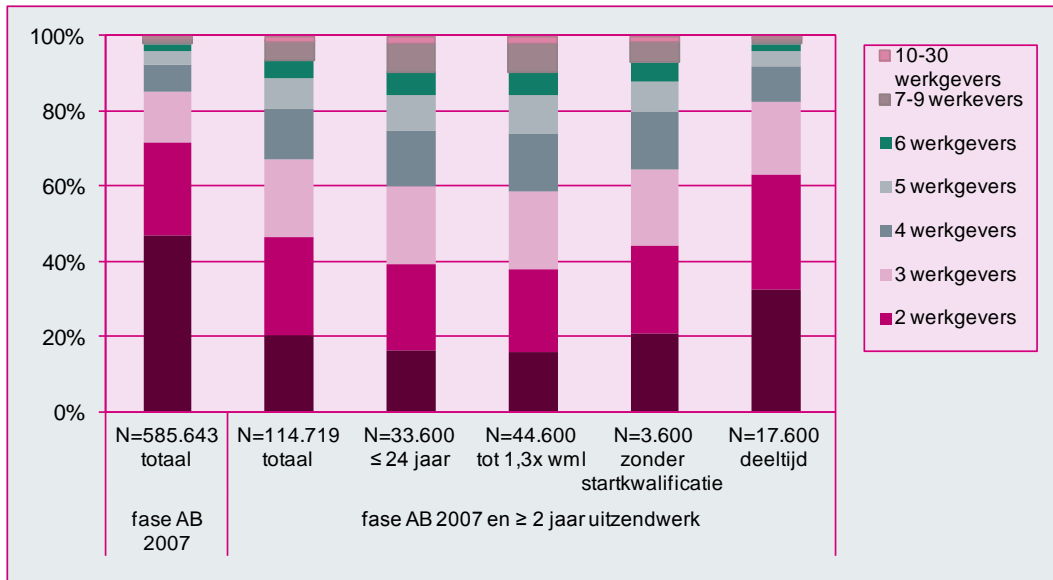
Het aantal gewerkte weken verschilt tussen voltijders en deeltijders in het cohort. Voltijders zijn langer aan het werk geweest in de periode 2007-medio 2010. Vijf van elke zes voltijders heeft minstens drie maanden gewerkt. Van de deeltijders heeft maar vier van elke zes drie maanden of meer gewerkt.

De uitzendkrachten zonder startkwalificatie blijven wat langer in uitzendwerk dan degenen met startkwalificatie. Bijna 45 procent van de uitzendkrachten zonder startkwalificatie werkt een jaar of meer in uitzenddienstverbanden gedurende de periode 2007-medio 2010. Van de uitzendkrachten die wel een startkwalificatie hebben is dat minder dan 40 procent.

In figuur 2.12 wordt het aantal uitzendwerkgevers van het cohort weergegeven. Bijna de helft van de uitzendkrachten die in 2007 een fase A of een fase B dienstverband hebben gehad, heeft in de hele periode bij dezelfde uitzendwerkgever gewerkt. Ongeveer een kwart werkte voor twee uitzendwerkgevers. In beperkte mate komt het voor dat een uitzendkracht vijf of meer uitzendwerkgevers heeft gehad in de onderzoeks-

periode. Minder dan tien procent van deze uitzendkrachten had vijf of meer uitzendwerkgevers.

Figuur 2.12 – Uitzendkrachten A en B (exclusief scholieren/studenten) in 2007 naar aantal uitzendwerkgevers

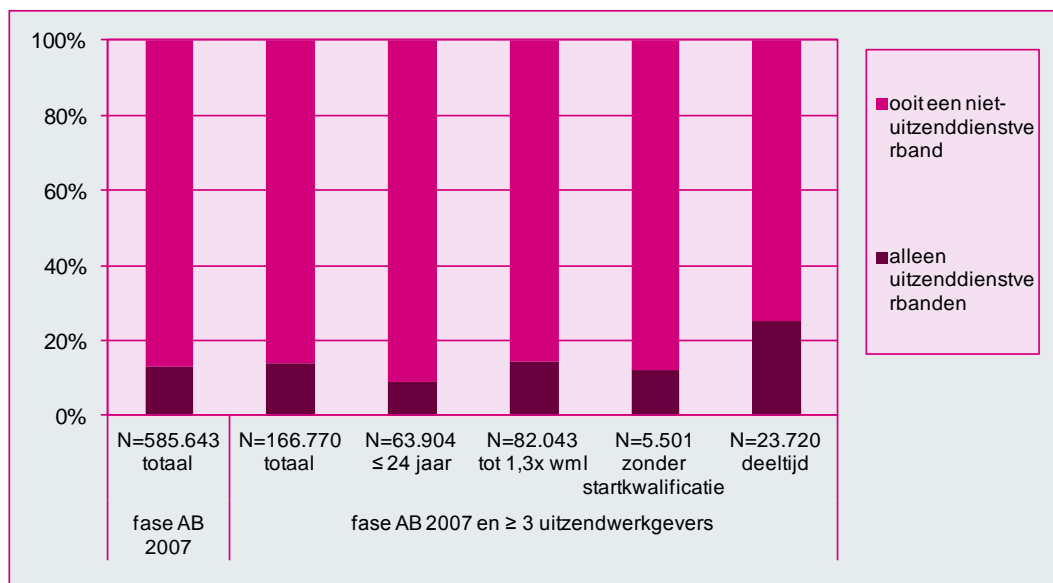
Bron: CBS, bewerking ITS

Bij uitzendkrachten uit dit cohort die 2 jaar of langer (netto⁷) aan het werk zijn als uitzendkracht, komt het veel minder vaak voor dat er slechts één uitzendwerkgever is geweest. Met name drie of meer uitzendwerkgevers komt vaker voor. Ruim de helft heeft drie of meer uitzendwerkgevers. Bij de jongeren tot 25 jaar komt het nog vaker voor. Zes van de tien van deze jongeren heeft drie of meer uitzendwerkgevers gehad. Ook bij de uitzendkrachten die een uurloon verdienen tot maximaal 1,3 maal het wettelijk minimumloon zien we een vergelijkbare verdeling. De uitzendkrachten zonder startkwalificatie uit dit cohort komen drie of meer uitzendwerkgevers ook vaker voor, zij het in mindere mate dan bij de jongeren en degenen met een laag inkomen.

7 Dat wil zeggen dat er 104 gewerkte weken zijn, eventueel met onderbreking

Op zich is het niet opmerkelijk dat degenen die langer werken meerdere uitzendwerkgevers of meerdere uitzenddienstverbanden hebben gehad. Wellicht dat men juist door van uitzendwerkgever te wisselen aan het werk is gebleven. Of wellicht dat men aan het werk is gebleven door weer een volgend uitzenddienstverband te accepteren. Als we kijken naar het aantal uitzendwerkgevers in de onderzoeksperiode (figuur 2.13), zien we dat de groep die drie of meer uitzendwerkgevers heeft gehad ongeveer even vaak alleen uitzenddienstverbanden heeft gehad als de totale groep. Opvallend is de groep deeltijders. Zij hebben relatief vaak alleen uitzenddienstverbanden gehad in de onderzoeksperiode. Jongeren die drie of meer uitzendwerkgevers hebben gehad hebben relatief vaker ook een niet-uitzenddienstverband gehad.

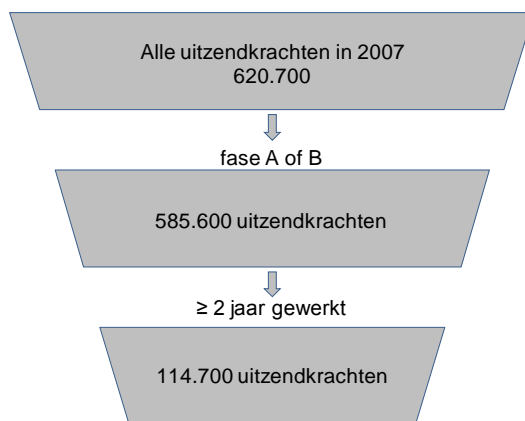
Figuur 2.13 – Uitzendkrachten A en B (exclusief scholieren/studenten) in 2007 wel of niet alleen uitzenddienstverbanden en naar ≥ 3 uitzendwerkgevers

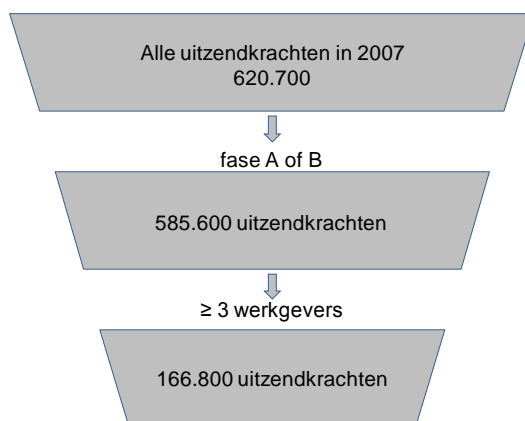
Bron: CBS, bewerking ITS

Belangrijkste bevindingen hoofdstuk 2

- Het aantal uitzendkrachten exclusief scholieren/studenten is afgenomen van 620.700 in 2007 tot 532.400 in 2009.
- Fase A uitzendkrachten zijn jonger, hebben lagere lonen, werken vaker in deeltijd en hebben minder vaak een startkwalificatie dan fase B en fase C.
- De gemiddelde uitzendduur in fase A bedraagt 25 weken. In fase B en fase C wordt deze uitzendduur langer, respectievelijk 43 en 67 weken.
- In 2007 hebben 585.600 uitzendkrachten een dienstverband in fase A of fase B gehad, dit cohort is gevolgd in de onderzoeksperiode.
- Van dit cohort van uitzendkrachten hebben 114.700 uitzendkrachten twee jaar of langer gewerkt gedurende de periode 2007-medio 2010, zie onderstaande 'trechter':

- En van dit cohort hebben er 166.800 uitzendkrachten drie of meer uitzendwerkgevers gehad:

3 Opeenvolgende arbeidsmarktposities van uitzendkrachten

3.1 Inleiding

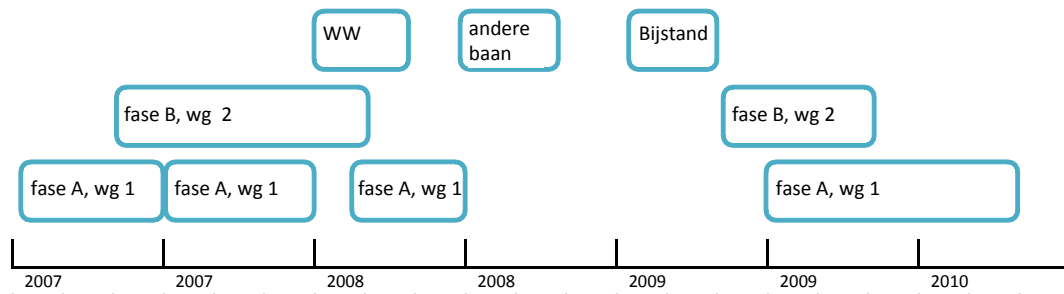
In het vorige hoofdstuk is gekeken naar bepaalde situaties of ‘standen’ op de arbeidsmarkt en naar overgangen tussen uitzenddienstverbanden en niet-uitzenddienstverbanden. Ook hier zijn uitzenddienstverbanden van scholieren en studenten niet meegenomen (zie bijlage 3). We zagen al dat uitzenddienstverbanden in de helft (49%) van de situaties het ‘startsein’ zijn voor een niet-uitzenddienstverband. Het kan zijn dat in de andere helft van de gevallen sprake is van een verschijnsel dat wel wordt aangeduid met de term ‘knipperlichtuitzendkracht’. Dit is een uitzendkracht die periodes van werken en niet-werken in uitzenddienstverbanden afwisselt en daarmee aan de ‘onderkant’ van de arbeidsmarkt blijft hangen. Die steeds verschillende uitzenddienstverbanden heeft, bij verschillende uitzendwerkgevers, eventueel afgewisseld met periodes in een uitkering of van periodes zonder dienstverband of uitkering. Er is met andere woorden sprake van een ‘versnipperd’ arbeidspatroon.

In het vorige hoofdstuk is nagegaan wat de arbeidsmarktpositie is direct volgend op het uitzenddienstverband. Dit is een *eerste orde transitie*. De arbeidsmarktpositie daar weer na is *de tweede orde transitie*. In dit hoofdstuk kijken we naar tweede orde arbeidsmarkttransities. In het bijzonder kijken we naar de arbeidsmarktpositie van uitzendkrachten die ná het uitzenddienstverband een ww-uitkering ontvingen.

Om een idee te krijgen van volgtijdelijke arbeidsmarktposities van uitzendkrachten is de informatie over de dienstverbanden in uitzenddienstverbanden en overige, niet-uitzenddienstverbanden, gekoppeld aan informatie over uitkeringsperiodes op basis van ww- en bijstandsgegevens. Eerst is gekeken naar direct volgende situaties.

In figuur 3.1 wordt een voorbeeld gegeven van mogelijke arbeidsmarktposities van een uitzendkracht waarbij uitkeringsperiodes voorkomen. Dit soort overlappende en volgtijdelijke posities komen voor in het databestand dat ontstaat na samenvoeging van de gegevens uit de loonaangiftebestanden, de ww-bestanden en de bijstandsbestanden. Op basis van deze gegevens is redelijk eenvoudig te bepalen hoeveel uitzendkrachten een ww-uitkering hebben ontvangen en hoe lang deze ww-periode duurde.

Figuur 3.1 – Diverse mogelijke arbeidsmarktposities van een fictieve uitzendkracht

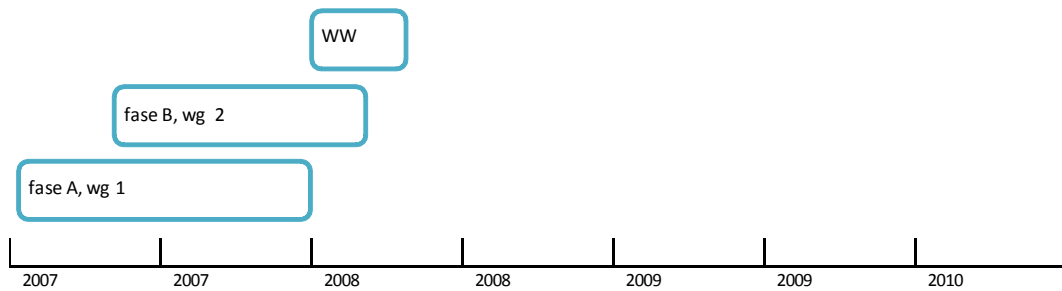
Gecomplieerder wordt het wanneer we nagaan of een ww-periode volgt op een uitzenddienstverband. In bovenstaand voorbeeld loopt er een uitzendperiode van begin 2007 tot medio 2008. Na deze uitzendperiode volgt een niet-uitzenddienstverband. Als we geen onderscheid maken naar fase, nemen we geen ww-periode waar na een uitzendperiode.

Als we wél kijken naar verschillende fasen, dan loopt er een uitzendperiode in fase A tot eind 2007. Deze uitzendperiode wordt gevolgd door een uitzendperiode in fase B. Deze arbeidsmarktpositie volgt namelijk direct na de fase A periode en is eerder gestart dan de ww-periode. Ook is er een fase A uitzendperiode die gevolgd wordt door een niet-uitzenddienstverband. Daarnaast is er een ww-periode na een fase B uitzendperiode.

3.2 Transitie van uitzendkrachten tijdens de economische recessie

Tijdens de economische recessie is het aantal uitzendkrachten sterk teruggelopen. Waar zijn deze uitzendkrachten gebleven? En is dit anders dan voor de recessie? Om daar een antwoord op te geven, is gekeken of de arbeidsmarktposities na de uitzenddienstverbanden die in 2007 eindigen, anders zijn dan die in 2008 en in 2009 eindigen.

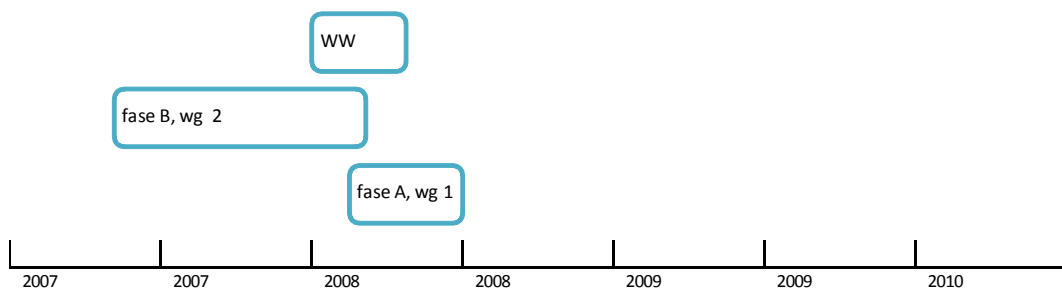
Figuur 3.2 – 2^e orde arbeidsmarkttransities van een uitzendkracht vóór ww-uitkering

In figuur 3.2 is voor de uitzendkracht in het voorbeeld de periode weergegeven vóór de ww-uitkering. Direct voor de ww-uitkering had deze uitzendkracht een uitzenddienstverband in fase B. Daaraan voorafgaand had hij een (overlappend) uitzenddienstverband in fase A. Vaak komt voor dat men zowel vóór als na het uitzenddienstverband een ww-uitkering heeft.

Ook is in beeld gebracht welke arbeidsmarktpositie de uitzendkrachten hadden ná de uitkering die volgt op een uitzenddienstverband. In figuur 3.3 heeft de uitzendkracht zowel vóór als ná de uitkeringsperiode een uitzenddienstverband. De arbeidsmarktpositie vóór de ww-uitkering is het uitzenddienstverband in fase B bij uitzendwerkgever 2. De arbeidsmarktpositie ná de ww-uitkering is het fase A dienstverband bij uitzendwerkgever 1.

Figuur 3.3 – 2^e orde arbeidsmarkttransities van een uitzendkracht voor en na ww-uitkering

Arbeidsmarktpositie na uitkeringsperiode

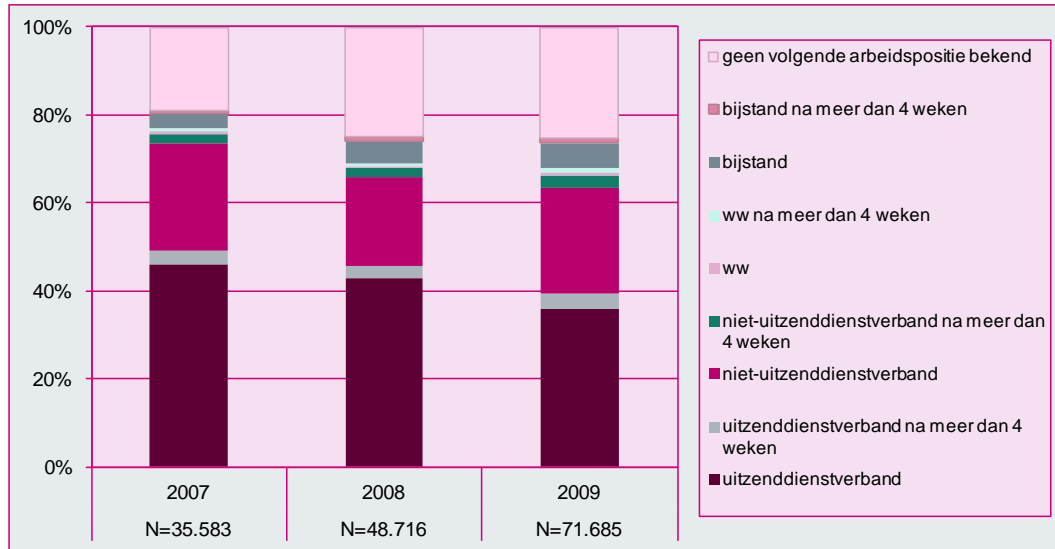
Een belangrijk punt bij het onderzoek was of de situatie in het crisisjaar 2008 anders is dan in 2007 en 2009/2010. Daarom zijn in de analyse drie periodes onderscheiden van steeds anderhalf jaar: vanaf begin 2007 tot medio 2008, van begin 2008 tot medio 2009 en van begin 2009 tot medio 2010. Voor de uitzendkrachten die na afloop van het uitzenddienstverband (eindigend in 2007 resp. 2008 en 2009) een uitkering ontvingen, is gekeken of de opvolgende arbeidsmarktposities na de uitkering in deze drie periodes verschillend waren.

De volgende arbeidsmarktposities zijn onderscheiden:

- banen:
 - ander uitzenddienstverband binnen 4 weken;
 - ander uitzenddienstverband na meer dan 4 weken;
 - niet-uitzenddienstverband binnen 4 weken;
 - niet-uitzenddienstverband na meer dan 4 weken;
- uitkeringen:
 - ww-uitkering binnen 4 weken;
 - ww-uitkering na meer dan 4 weken;
 - bijstand binnen 4 weken;
 - bijstand na meer dan 4 weken;
- geen (waarneembare) activiteiten:
 - volgend dienstverband/uitkering waargenomen.

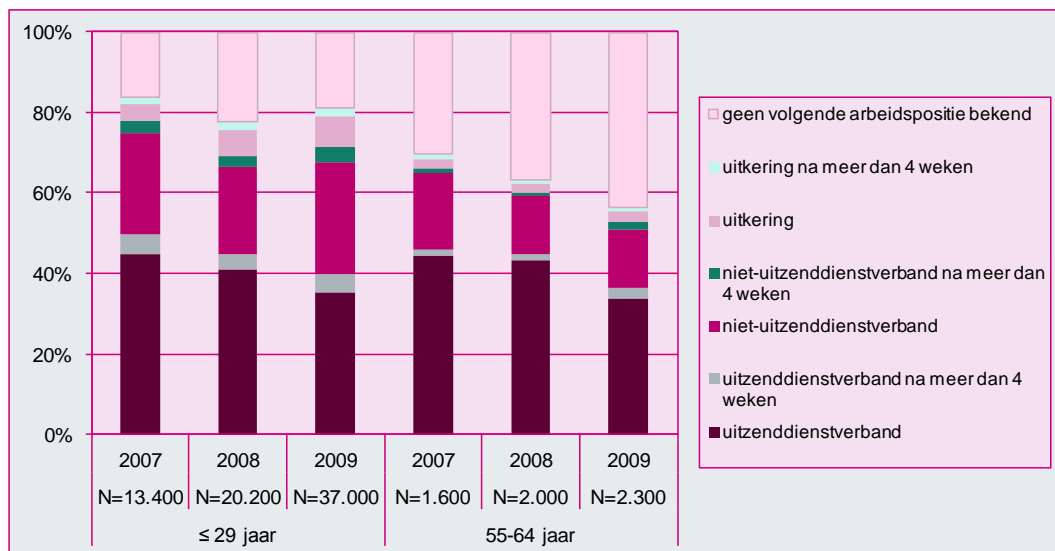
Uitzendkrachten die in 2007 een uitkering hadden na het einde van hun uitzenddienstverband, bleken vaker een volgend dienstverband te krijgen dan in 2008 en 2009 (figuur 3.4). Vooral in 2009 is het minder vaak voorgekomen dat men na de uitkering een uitzenddienstverband vond. In 2007 vond twee derde van de (voormalig) uitzendkrachten weer een dienstverband na de uitkering, in 2009 is dat minder dan zestig procent. Men komt wel iets vaker in een bijstandsuitkering terecht. Dit is verdubbeld van drie procent naar zes procent.

Figuur 3.4 – Arbeidsmarktpositie volgend op een uitkering na een uitzenddienstverband

Bron: CBS, bewerking ITS

Figuur 3.5 – Arbeidsmarktpositie volgend op een uitkering na een uitzenddienstverband, naar leeftijd*

* Vanwege de kleine aantallen kon hier geen onderscheid gemaakt worden tussen ww- en bijstandsuitkering.
Bron: CBS, bewerking ITS

Voor verschillende kenmerken van uitzendkrachten is nagegaan of het algemene beeld zoals in figuur 3.4 is geschetst, in gelijke mate is terug te vinden. Naar leeftijd blijken er zeker verschillen te zijn (figuur 3.5). De jongeren hebben weliswaar in 2009 in mindere mate een nieuw uitzenddienstverband gevonden maar vinden daarentegen wel vaker en niet-uitzenddienstverband. Het beroep op de bijstand is ook bij de jongeren verdubbeld van vier procent naar acht procent. Ouderen hebben in 2009 veel minder vaak een nieuw dienstverband gevonden na de uitkering. Van 2007 naar 2009 heeft een steeds groter deel geen met de onderzoeksdata waarneembare volgende arbeidsmarktpositie. Dat betekent dat men in ieder geval geen volgend dienstverband heeft en geen ww- of bijstandsuitkering. De mogelijke arbeidsmarktposities zouden kunnen zijn: (vervroegd) pensioen, ziektewet, arbeidsongeschiktheid, werkend als zelfstandige of buiten de arbeidsmarkt. In welke mate dit aan de hand is, is in dit onderzoek niet na te gaan. Een toestroom naar (vervroegde) pensionering ligt voor de hand voor deze leeftijdsgroep.

Het verloop van de arbeidsmarktposities in 2007, 2008 en 2009 na een uitkering die volgt op een uitzenddienstverband is voor uitzendkrachten zonder startkwalificatie en uitzendperiodes met een loon tot 1,3 maal wml vergelijkbaar met het algemene beeld (figuur 3.6). Voor uitzendperiodes met een relatief laag loonniveau komt het in alle jaren vaker voor dat men naar de bijstand toestroomt dan gemiddeld. Dit was vijf procent in 2007 en groeit naar acht procent in 2009.

Figuur 3.6 – Arbeidsmarktpositie volgend op een uitkering na een uitzenddienstverband met relatief loon, in deeltijd en zonder startkwalificatie

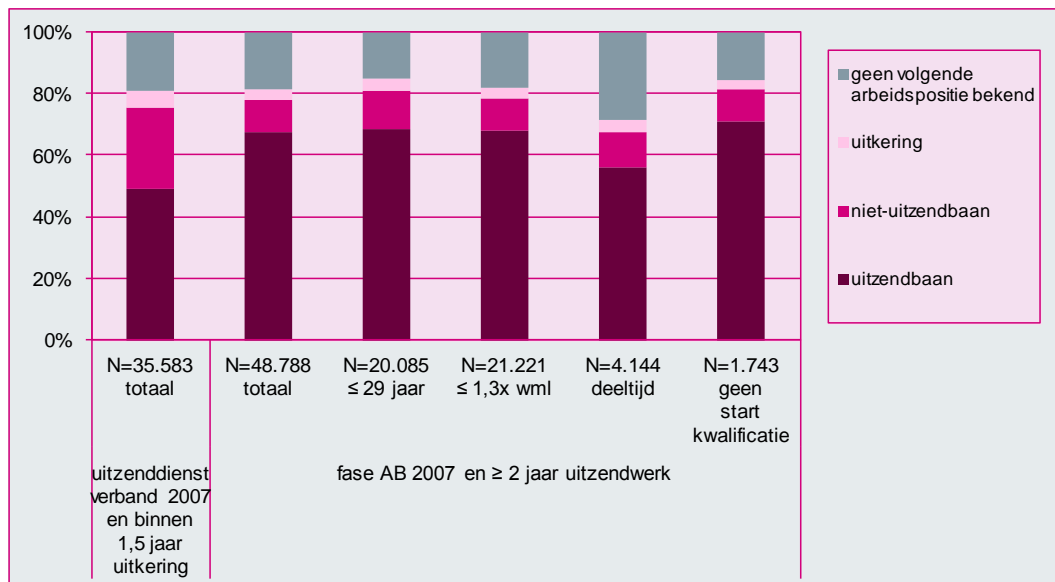
Bron: CBS, bewerking ITS

Voor deeltijders zien we in de periode ook een afname van de doorstroom na een uitkering (volgend op een uitzenddienstverband) richting een volgend dienstverband (figuur 3.6). Opvallend is dat bij deze groep de stroom van een uitkering naar een onbekende arbeidsmarktpositie groot is. De stroom naar een dienstverband is daarentegen een stuk geringer dan gemiddeld. In vergelijking met een doorstroom van ruim zeventig procent naar een dienstverband bij de totale groep, stroomt bij deeltijders nauwelijks de helft naar een dienstverband in 2007. In 2009 is dit gezakt naar veertig procent.

Arbeidsmarktpositie na uitkering voor cohort 2007 in fase A of B

Voor het totale cohort van uitzendkrachten die in 2007 in fase A of B hebben gewerkt, is ook bepaald wat de arbeidsmarktpositie was als men na afloop van het fase A of B dienstverband een uitkering had gehad (figuur 3.7).

Figuur 3.7 – Arbeidsmarktpositie volgend op een uitkering na een uitzenddienstverband, voor cohort uitzendkrachten in fase A of B in 2007

Bron: CBS, bewerking ITS

In totaal had drie kwart van de groep uitzendkrachten in 2007 een dienstverband volgend op een uitkering (binnen een periode van 1,5 jaar). Voor de groep die drie of meer uitzendwerkgevers heeft gehad, geldt dat ook. Wel is het zo dat ze vaker een uitzenddienstverband dan een niet-uitzenddienstverband hadden na de uitkeringsperiode. Twee dingen vallen op. Dat zijn ten eerste de uitzendkrachten zonder startkwalificatie. Zij hebben vaker (namelijk 87% van hen) dan in de eerste kolom (75%) een

dienstverband gevonden na de uitkeringsperiode. Dat is eveneens vaker een uitzend-dienstverband dan een niet-uitzenddienstverband. Ten tweede vallen de deeltijders op. Zij vinden juist veel minder vaak (namelijk 58%) een volgend dienstverband en belanden vaker in de bijstand.

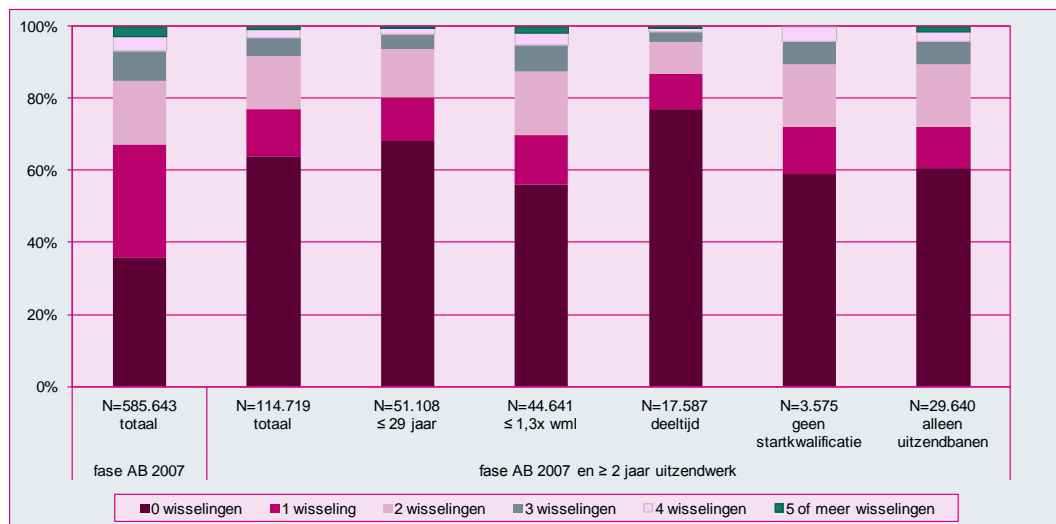
Eenzelfde beeld ontstaat als we het cohort uitzendkrachten dat in 2007 in fase A of B werkte bekijken dat twee jaar of langer gewerkt heeft.

3.3 Wisselingen tussen uitzenddienstverbanden en uitkeringen

Om meer te weten over de ‘knipperlichtuitzendkracht’ is nagegaan hoeveel uitzendkrachten steeds wisselen tussen uitkeringsperiodes en uitzendperiodes, eventueel met periodes zonder dienstverband of uitkering.

Meer dan zestig procent van de uitzendkrachten die in 2007 in fase A of fase B werkte heeft tenminste één keer gewisseld tussen een uitzenddienstverband en een uitkering (figuur 3.8).

Figuur 3.8 – Aantal wisselingen tussen uitkering en uitzenddienstverband voor cohort fase A/B in 2007 en 2 jaar of langer gewerkt

Bron: CBS, bewerking ITS

Als we het deel van het cohort bekijken dat twee jaar of langer heeft gewerkt in uitzenddienstverbanden in de onderzoeksperiode (figuur 3.8) zien we dat de deeltijders

uit deze groep weinig wisselingen tussen uitzendwerk en uitkering hadden. Een reden hiervoor zou kunnen zijn dat ze te weinig rechten hebben opgebouwd om in aanmerking te komen voor een ww- of een bijstandsuitkering. Als men 3 of meer wisselingen tussen uitzenddienstverband en uitkering heeft gehad, betekent dat dat er twee of meer uitkeringsperiodes zijn geweest, afgewisseld met uitzendbanen. Er zijn 9.400 uitzendkrachten uit het cohort die twee jaar of langer uitzendwerk hebben gedaan en daarbij twee of meer uitzendperiodes hebben gehad.

Van het totale cohort heeft 41 procent een inkomen van maximaal 1,3 maal wml (tabel 3.1). In het deel van het cohort dat 2 jaar of langer heeft gewerkt is dit iets lager. In het deel daarvan dat 2 of meer uitkeringsperiodes heeft gehad, is het aandeel echter een stuk hoger, namelijk 59 procent. Deze groep heeft dus relatief vaak te maken met twee of meer uitkeringsperiodes. Een vergelijkbaar patroon zien we bij de groep die geen startkwalificatie heeft. Bij de jongeren zien we daarentegen een omgekeerd patroon. Deze groep komt relatief weinig voor bij de groep die twee of meer uitkeringsperiodes heeft gehad.

Tabel 3.1 – Kenmerken van het cohort uitzendkrachten dat 2 jaar of langer heeft gewerkt (afgeronde aantallen)

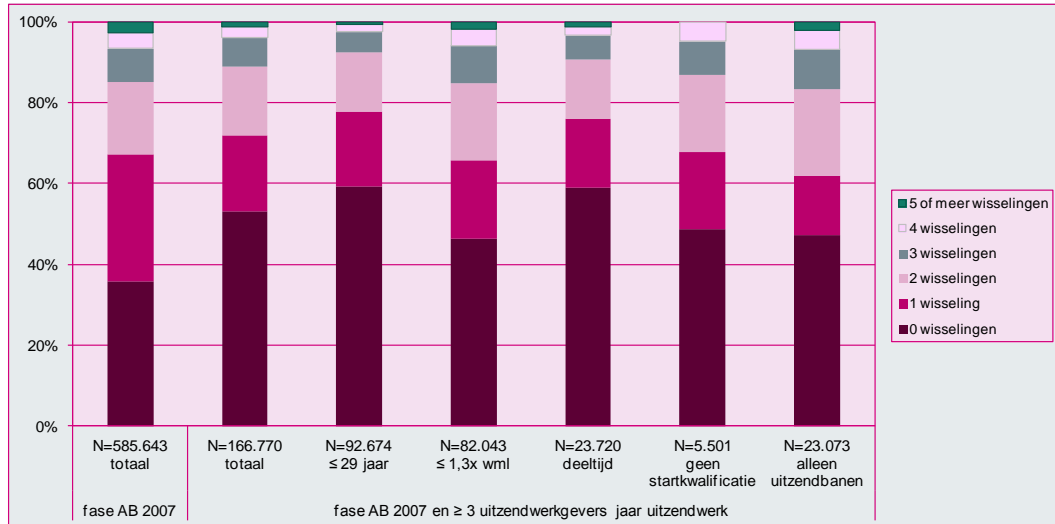
	Cohort totaal		Cohort \geq 2 jaar gewerkt		Cohort \geq 2 jaar gewerkt en \geq 2 uitkeringsperiodes	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%
totaal	585.600	100	114.700	100	9.400	100
jonger dan 24 jaar	196.800	34	33.600	29	1.700	18
tot 1,3x wml	239.500	41	44.600	39	5.600	59
deeltijders	128.500	22	17.600	15	700	8
geen startkwalificatie*	14.200	47	3.600	50	400	56
alleen uitzendbanen	77.600	13	29.600	26	3.100	33

* Dit is gebaseerd op steekproefaantallen uit de EBB.

Bron: CBS, bewerking ITS

Drie of meer uitzendwerkgevers komt bij 166.800 uitzendkrachten uit dit cohort voor. Degenen die drie of meer uitzendwerkgevers hadden hebben minder vaak wisselingen met uitkeringssituaties gehad (figuur 3.9). Binnen deze groep komen de meeste wisselingen voor bij degenen met een relatief laag loonniveau. In totaal zijn er 18.600 uitzendkrachten geweest in het cohort die drie of meer uitzendwerkgevers hadden en twee of meer uitzendperiodes.

Figuur 3.9 – Aantal wisselingen tussen uitkering en uitzenddienstverband voor cohort fase A/B in 2007 en 3 of meer uitzendwerkgevers

Bron: CBS, bewerking ITS

Ook bij deze groep zien we een oververtegenwoordiging van de groep met een inkomen van maximaal 1,3 maal wml (tabel 3.2). In het deel van het cohort dat 3 of meer uitzendwerkgevers heeft gehad heeft 49 procent een loon tot 1,3 maal wml. Bij de groep die twee of meer uitkeringsperiodes heeft gehad is het aandeel veel hoger, namelijk 68 procent. Deze groep heeft dus relatief vaak te maken met twee of meer uitkeringsperiodes. We zien een enigszins vergelijkbaar patroon bij de groep die geen startkwalificatie heeft.

Tabel 3.2 – Kenmerken van het cohort uitzendkrachten dat 3 of meer uitzendwerkgevers heeft gehad (afgeronde aantallen)

	Cohort totaal		Cohort ≥ 3 uitzendwerkgevers		Cohort ≥ 3 uitzendwerkgevers en ≥ 2 uitkeringsperiodes	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%
totaal	585.600	100	166.800	100	18.600	100
jonger dan 24 jaar	196.800	34	63.900	38	4.000	22
tot 1,3x wml	239.500	41	82.000	49	12.600	68
deeltijders	128.500	22	23.700	14	2.200	12
geen startkwalificatie*	14.200	47	5.600	56	700	59
alleen uitzendbanen	77.600	13	23.100	14	3.900	21

* Dit is gebaseerd op steekproef aantallen uit de EBB.

Bron: CBS, bewerking ITS

Ook nu zien we bij de jongeren een omgekeerd patroon. Deze groep komt relatief weinig voor bij de groep die twee of meer uitkeringsperiodes heeft gehad.

Versnipperd arbeidspatroon

Er zijn verschillende indicatoren voor een versnipperd arbeidspatroon onderzocht: de duur in een uitzenddienstverband, het aantal verschillende dienstverbanden, het aantal verschillende (uitzend)werkgevers, de wisselingen tussen uitzenddienstverband en uitkeringen. Op basis hiervan zijn de volgende combinaties gemaakt:

- 2 jaar of langer gewerkt bij 1 of 2 uitzendwerkgevers;
- 2 jaar of langer gewerkt bij 3 of meer uitzendwerkgevers;
- 1 tot 2 jaar gewerkt bij 1 of 2 uitzendwerkgevers;
- 1 tot 2 jaar gewerkt bij 3 of meer uitzendwerkgevers;
- korter dan 1 jaar gewerkt bij 1 of 2 uitzendwerkgevers;
- korter dan 1 jaar gewerkt bij 3 of meer uitzendwerkgevers.

Figuur 3.10 –Typering versnippering arbeidsmarktpatroon

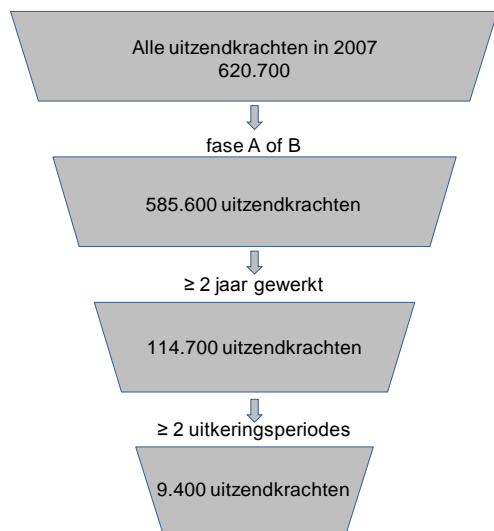
Bron: CBS, bewerking ITS

Meer dan de helft van het cohort van uitzendkrachten in fase A of B in 2007 heeft gedurende de onderzoeksperiode korter dan een jaar gewerkt bij één of twee uitzendwerkgevers (figuur 3.10). Degenen met een versnipperd arbeidspatroon die twee jaar of langer in uitzenddienstverbanden werken bij drie of meer uitzendwerkgevers maken slechts tien procent uit van de uitzendkrachten. Veel uitzendkrachten wisselen uitzenddienstverbanden af met niet-uitzenddienstverbanden. Degenen die alléén uitzenddienstverbanden hebben in de onderzoeksperiode, zijn wijken af van het gemid-

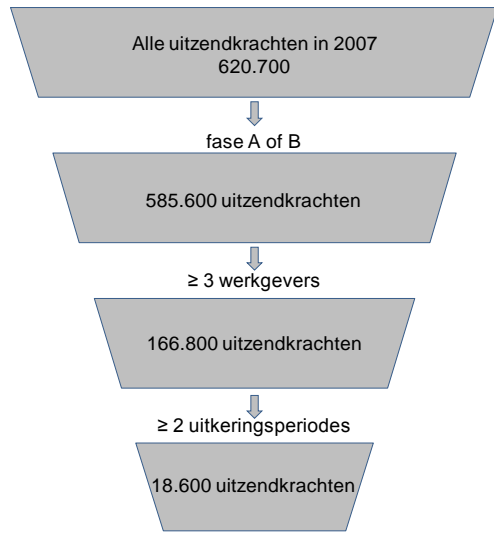
delde. Een aanmerkelijk groter deel van hen werkt twee jaar of langer in uitzend-dienstverbanden, waarvan bijna de helft bij drie of meer uitzendwerkgevers.

Belangrijkste bevindingen hoofdstuk 3

- In vergelijking met 2007 stromen uitzendkrachten in 2008 en 2009 minder vaak door naar een dienstverband nadat men een periode een uitkering heeft gehad. Instroom naar een bijstandsuitkering verdubbelt in 2009 ten opzichte van 2007.
- Jongeren onder de dertig stromen in 2008 en 2009 vaker door naar een niet-uitzenddienstverband of naar een uitkering.
- Oudere werknemers (55-64 jaar) stromen in de crisisjaren 2008 en 2009 vaker uit de arbeidsmarkt na een periode waarin men een uitkering ontving.
- Ook deeltijdwerkers stromen in de jaren 2008 en 2009 vaker uit de arbeidsmarkt, zij belanden vaker in de bijstand na een uitkeringsperiode volgend op een uitzenddienstverband. Zij vormen daarmee een kwetsbare groep uitzendwerkers.
- Bijna tweederde van de uitzendkrachten die in 2007 in fase A of fase B werkten heeft tenminste één keer gewisseld tussen een uitzenddienstverband en een uitkering. De meeste wisselingen kwamen voor bij degenen met een relatief laag loonniveau.
- Uitzendkrachten die in 2007 in fase A of B werkten en die alléén uitzenddienstverbanden hebben in de onderzoeksperiode, hebben meer wisselingen dan gemiddeld.
- Van het cohort van uitzendkrachten die in 2007 in fase A of B werkten (exclusief scholieren/studenten), hebben 114.700 uitzendkrachten twee jaar of langer gewerkt gedurende de periode 2007-medio 2010. Hiervan hadden er 9.400 meer dan eens een uitkering in de onderzoeksperiode, zie onderstaande 'trechter':

- Uitzendkrachten met een laag relatief loon (tot 1,3 maal wml) en zonder startkwalificatie zijn relatief oververtegenwoordigd in deze groep van 9.400 uitzendkrachten. Jongeren zijn komen relatief weinig voor in deze groep.
- En van dit cohort hebben er 166.800 uitzendkrachten (exclusief scholieren/studenten) drie of meer uitzendwerkgevers gehad, waarvan er 18.600 uitzendkrachten twee of meer uitkeringsperiodes hebben gehad in de onderzoeksperiode:

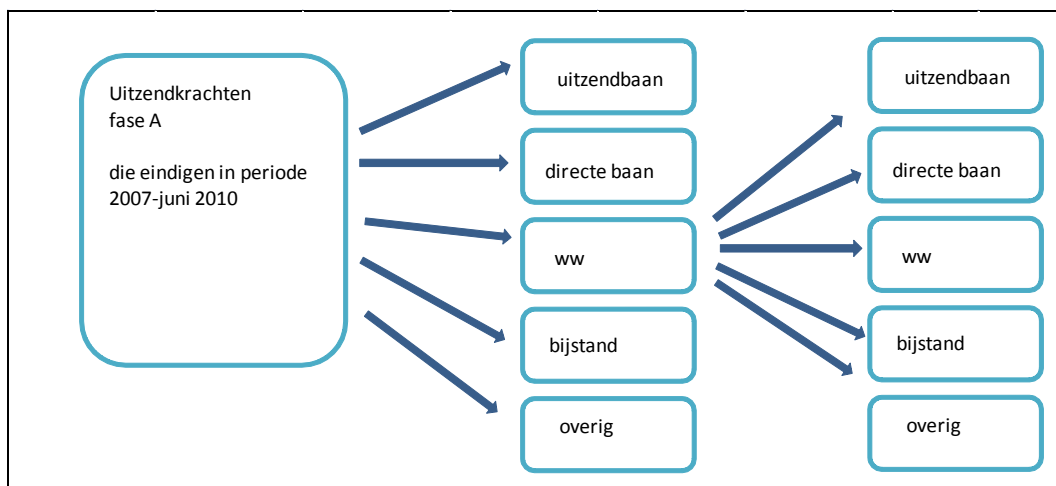

- Ook in deze groep van 18.600 uitzendkrachten zijn degenen met een laag relatief loon (tot 1,3 maal wml) en zonder startkwalificatie relatief oververtegenwoordigd en jongeren zijn relatief ondervetegenwoordigd in deze groep.

4 Samenvatting

Over de periode januari 2007 tot en met juni 2010 zijn de arbeidsmarktbevingen van uitzendkrachten gevolgd⁸. Dit is een periode van 3,5 wat globaal overeenkomt met een reguliere duur van een uitzendperiode. Op basis van CBS-data die gebaseerd zijn op de polisadministratie van het UWV zijn dienstverbanden van uitzendkrachten (exclusief scholieren en studenten)⁹ bij uitzendwerkgevers beschreven aan de hand van kenmerken zoals de duur van het dienstverband, de fase, het loon, voltijd/deeltijd. De data bevat geen gegevens over de inleenbedrijven. Wel zijn kenmerken van de uitzendkrachten zelf (geslacht, leeftijd, etniciteit, opleidingsniveau¹⁰ en startkwalificatie) geanalyseerd in het onderzoek. Tevens is gekeken naar opeenvolgende arbeidsmarktposities van uitzendkrachten, ofwel arbeidsmarkttransities van de ene arbeidsmarktpositie naar een volgende arbeidsmarktpositie. In figuur 4.1 wordt hiervan een voorbeeld gegeven.

Figuur 4.1 – Mogelijke opeenvolgende arbeidsmarktposities van uitzendkrachten

8 Over jaren vóór 2007 zijn deze gegevens niet beschikbaar (2005 en eerder) of veel minder betrouwbaar (2006).

9 Exclusief scholieren en studenten omdat we zoveel mogelijk willen kijken naar uitzendkrachten voor wie het uitzendwerk de voornaamste bezigheid is.

10 Deze gegevens zijn niet afkomstig uit de polisadministratie maar uit de Enquête Beroepsbevolking (EBB)

In figuur 4.1 wordt aangegeven welke mogelijke arbeidmarktposities worden onderscheiden na afloop van een uitzenddienstverband (1^e orde transitie). Het kan zijn dat men gaat werken in een volgend uitzenddienstverband of in een ‘niet-uitzenddienstverband’. Ook kan het zijn dat men niet werkzaam is en een uitkering krijgt. We maken daarbij onderscheid tussen ww- en bijstandsuitkeringen. Op basis van de data is het niet waar te nemen als een uitzendkracht als zelfstandige gaat werken, met pensioen gaat, arbeidsongeschikt wordt, of zich om andere redenen terugtrekt van de arbeidsmarkt. Al deze mogelijkheden hebben we samengenomen onder de categorie ‘overig’.

Als een uitzendkracht na een uitzendperiode een ww-uitkering ontvangt, is nagegaan wat de arbeidsmarktpositie van die zelfde uitzendkracht is na de ww-uitkering (2^e orde transitie). Dit wordt weergegeven met de meeste rechtse pijlen in de figuur 4.1. Dit kan opnieuw een uitzenddienstverband zijn of een dienstverband in directe dienst van een uitzendwerkgever. Het kan ook opnieuw een uitkeringssituatie zijn.

Samenvattend gelden de volgende kenmerken voor het onderzoek:

- De onderzoeksperiode betreft de periode 2007 tot en met juni 2010.
- De onderzoekseenheden zijn enerzijds uitzendkrachten die geen voltijds onderwijs volgen en anderzijds uitzendperiodes van deze uitzendkrachten.

Kenmerken van uitzendkrachten

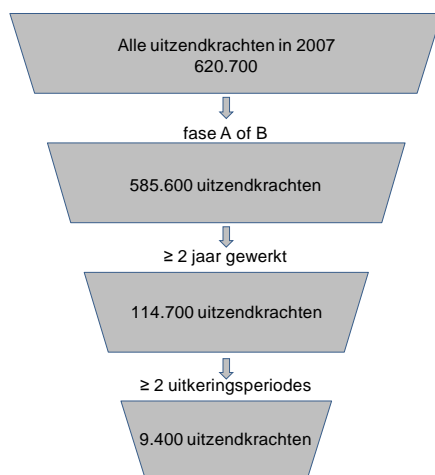
Uit de gegevens blijkt dat fase A uitzendkrachten jonger zijn, lagere lonen hebben, vaker in deeltijd werken en minder vaak een startkwalificatie hebben dan uitzendkrachten in fase B en fase C. De gemiddelde uitzendduur in fase A bedraagt 25 weken. In fase B en fase C wordt deze uitzendduur langer, respectievelijk 43 en 67 weken.

Om een beeld te krijgen van de groep uitzendkrachten die gedurende langere periode meerdere uitzenddienstverbanden hebben, is uitgegaan van een cohort van uitzendkrachten die in 2007 een fase A of een fase B dienstverband hadden. Kenmerkend voor het langdurige uitzendkracht zijn, is het aantal gewerkte weken (met name als het twee jaar of langer is) en het aantal uitzendwerkgevers (vooral drie of meer) dat de uitzendkrachten in de onderzoeksperiode (2007-medio 2010) hebben. Voor het cohort van uitzendkrachten is nagegaan hoe vaak dit voorkomt.

Twee jaar of langer gewerkt

Van de 585.600 uitzendkrachten (exclusief scholieren/studenten) die in 2007 een uitzenddienstverband in fase A of fase B hadden, zijn er 114.700 die 104 weken (twee jaar) of langer gewerkt hebben in de periode 2007 tot medio 2010. Van deze 114.700 uitzendkrachten uit het cohort heeft bijna twee derde geen uitkeringsperiode gekend. Een kwart heeft één uitkeringsperiode gekend. Zo'n acht procent heeft meer dan één uitkeringsperiode gehad. Dit betreft 9.400 uitzendkrachten (zie figuur 4.2).

Figuur 4.2 – Trechter uitzendkrachten exclusief scholieren/studenten, naar gewerkte periode en uitkeringsperiode

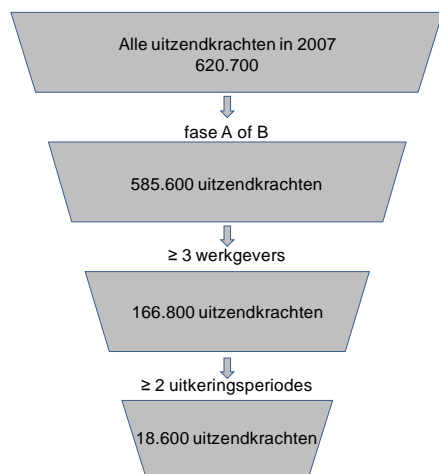

Bron: CBS, bewerking ITS

Drie of meer uitzendwerkgevers

Van de 585.600 uitzendkrachten die in 2007 een uitzenddienstverband in fase A of fase B hadden, zijn er 166.800 die drie of meer uitzendwerkgevers hebben gehad in de periode 2007 tot medio 2010. Hiervan hebben er 18.600 meer dan één uitkeringsperiode gekend (zie figuur 4.3).

Figuur 4.3 – Trechter uitzendkrachten exclusief scholieren/studenten, naar gewerkte periode en uitkeringsperiode

Bron: CBS, bewerking ITS

Kenmerken van deze uitzendkrachten

De uitzendkrachten uit het cohort die twee jaar of langer hebben gewerkt in de onderzoeksperiode en die daarbij twee of meer uitkeringsperiodes hebben gehad, zijn relatief vaak uitzendkrachten met een laag relatief uurloon. Ook de groep zonder startkwalificatie is oververtegenwoordigd in deze groep (tabel 4.1 en 4.2). Jongeren komen in deze groep daarentegen minder vaak voor.

Tabel 4.1 – Kenmerken van het cohort uitzendkrachten exclusief scholieren/studenten dat 2 jaar of langer heeft gewerkt resp. 3 of meer uitzendwerkgevers heeft gehad, totaal en met ≥ 2 uitkeringsperiode, afgeronde aantallen

	Cohort	Cohort ≥ 2 jaar gewerkt		Cohort ≥ 3 uitzendwerkgevers	
	totaal	totaal	≥ 2 uitkeringsperiodes	totaal	≥ 2 uitkeringsperiodes
totaal	585.600	114.700	9.400	166.800	18.600
jonger dan 24 jaar	196.800	33.600	1.700	63.900	4.000
tot 1,3x wml	239.500	44.600	5.600	82.000	12.600
deeltijders	128.500	17.600	700	23.700	2.200
geen startkwalificatie*	14.200	3.600	400	5.600	700
alleen uitzendbanen	77.600	29.600	3.100	23.100	3.900

*.Dit is gebaseerd op steekproef aantallen uit de EBB

Bron: CBS, bewerking ITS

Bij de uitzendkrachten uit het cohort die drie of meer uitzendwerkgevers hebben gehad in de onderzoeksperiode en die daarbij twee of meer uitkeringsperiodes hebben gehad, zijn degene met een laag relatief uurloon nog sterker oververtegenwoordigd. Ook de groep zonder startkwalificatie is oververtegenwoordigd in deze groep. De jongeren komen in deze groep minder vaak voor (tabel 4.1 en 4.2).

Tabel 4.2 – Kenmerken van het cohort uitzendkrachten exclusief scholieren/studenten dat 2 jaar of langer heeft gewerkt resp. 3 of meer uitzendwerkgevers heeft gehad, totaal en met ≥ 2 uitkeringsperiodes, percentages

	Cohort	Cohort ≥ 2 jaar gewerkt		Cohort ≥ 3 uitzendwerkgevers	
	totaal	totaal	≥ 2 uitkeringsperiodes	totaal	≥ 2 uitkeringsperiodes
totaal	100	100	100	100	100
jonger dan 24 jaar	34	29	18	38	22
tot 1,3x wml	41	39	59	49	68
deeltijders	22	15	8	14	12
geen startkwalificatie*	47	50	56	56	59
alleen uitzendbanen	13	26	33	14	21

* Dit is gebaseerd op steekproefaantallen uit de EBB.

Bron: CBS, bewerking ITS

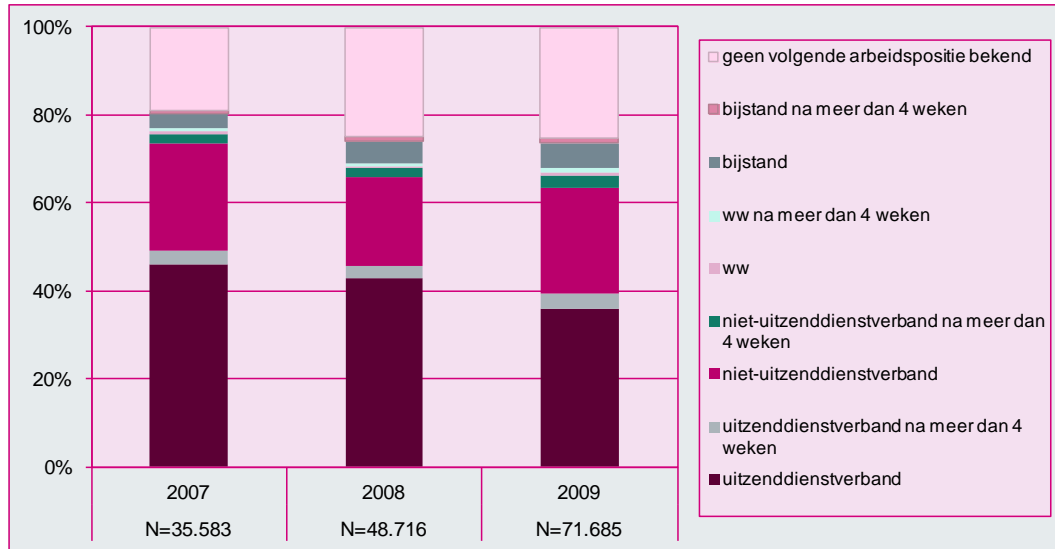
Uitzendkrachten en de crisis

Voor de jaren 2007 respectievelijk 2008 en 2009 is nagegaan of uitzendkrachten (steeds exclusief scholieren/studenten) vaker in een uitkering belanden en of ze daarna net zo vaak weer aan het werk komen. Dit geeft een indruk van de mate waarin de uitzendkrachten door de crisis zijn getroffen.

In vergelijking met 2007 stromen uitzendkrachten in 2008 en 2009 minder vaak door naar een dienstverband nadat men een periode een uitkering heeft gehad. Instroom naar een bijstandsuitkering is verdubbeld in 2009 ten opzichte van 2007 (figuur 4.4).

Jongeren onder de dertig stromen in 2008 en 2009 vaker door naar een niet-uitzenddienstverband of naar een bijstandsuitkering dan in 2007. Oudere werknemers (55-64 jaar) laten een ander patroon zien. Zij stromen in de crisisjaren 2008 en 2009 vaker uit de arbeidsmarkt (of werken als zelfstandige) na een periode waarin men een ww-uitkering ontving.

Figuur 4.4 – Arbeidsmarktpositie volgend op een uitkering na een uitzenddienstverband

Bron: CBS, bewerking ITS

Wisselingen tussen werkzaam zijn en een periode in een uitkering komen vaak voor: bijna twee derde van de uitzendkrachten die in 2007 in fase A of fase B werkten heeft tenminste één keer gewisseld tussen een uitzenddienstverband en een uitkering. De meeste wisselingen kwamen voor bij degenen met een relatief laag loonniveau. Deeltijdwerkers stromen in de jaren 2008 en 2009 vaker uit de arbeidsmarkt, zij belanden vaker in de bijstand na een periode van een uitkering volgend op een uitzenddienstverband. Zij vormen daarmee een kwetsbare groep uitzendwerkers.

Bijlage 1: Begrippenlijst

B1.1 Etniciteit

Onderscheiden worden:

- autochtonen
- westerse allochtonen
- niet-westerse allochtonen

Onder een autochtoon wordt verstaan een persoon van wie de beide ouders in Nederland zijn geboren, ongeacht het land waar men zelf is geboren. Westers allochtonen hebben als geboorteland van henzelf of van de ouders een van de landen in Europa (exclusief Turkije), Noord-Amerika en Oceanië, of Indonesië of Japan. Niet-westerse allochtonen hebben als geboorteland van henzelf of van de ouders een van de landen in Afrika, Latijns-Amerika en Azië (exclusief Indonesië en Japan) of Turkije.

Bron: CBS

B1.2 Loon ten opzichte van het wettelijk minimum loon

In de analyses is als uitgangspunt genomen het basisloon ten opzichte van het wettelijke minimumloon (wml). Dit is omgerekend naar uurlonen. Onderscheiden worden:

- 0,8 maal wml of lager;
- 0,8 tot 1 maal wml;
- 1 tot 1,3 maal wml;
- 1,3 tot 1,5 maal wml;
- 1,5 tot 2 maal wml;
- 2 tot 2,5 maal wml;
- 2,5 tot 3 maal wml;
- 3 tot 5 maal wml;
- maal wml of hoger.

Het basisuurloon is berekend als het basisloon gedeeld door de basisuren (excl. loon ≤ 0 en uren=0). Het wettelijk minimumuurloon is berekend als het wettelijk minimumloon naar leeftijd voor het betreffende jaar o.b.v. een 40 uryge werkweek. Bij meerdere dienstverbanden voor een persoon in een jaar, is het gemiddelde loon genomen. Bij analyses over meerdere jaren is het minimum genomen van deze variabele.

Minimumloon

Inkomsten die niet meetellen bij de bepaling van het minimumloon zijn:

- geld verdiend met overwerk;
- vakantiebijslag;

- winstuitkeringen;
- speciale uitkeringen, bijvoorbeeld een incidentele uitkering voor een behaalde omzet;
- uitkeringen op termijn die onder bepaalde voorwaarden worden toegekend (bijvoorbeeld pensioen en spaarregelingen waaraan de werkgever bijdraagt);
- vergoedingen voor kosten die men voor het werk heeft moeten maken;
- eindejaarsuitkeringen;
- werkgeversbijdrage in ziektekosten.

De werkgever houdt belasting en premies in op het brutoloon. Hoeveel men netto overhoudt, hangt af van de hoogte van de bedragen die op het loon worden ingehouden. Dit kan per persoon verschillen. De nettobedragen staan niet in de wet.

Basisloon

Het basisloon in de maandbestanden van 2007-2009 van de loonaangiften, bevat het loon zonder bijzondere beloningen en overwerkloon. Daarom is dit loonbegrip gehanteerd voor de vergelijking met het minimumloon. Het is niet beschikbaar voor de 2010-bestanden

B1.3 'Fase' van uitzendkrachten

Onderscheiden worden:

- fase A
- fase B
- fase C
- ketenbeding of wettelijk regime
- onbekend

In de CAO van de Algemene Bond van Uitzendwerkgevers (ABU) worden 3 fasen onderscheiden: A, B en C. Deze CAO is algemeen verbindend verklaard. In de CAO van de NBBU wordt een vergelijkbare indeling gemaakt in fasen. In het onderzoek zijn de overeenkomstige NBBU-fasen en ABU-fasen samengenomen.

Fase A

Fase A duurt 78 gewerkte weken. De uitzendkracht is niet werkzaam in fase B zolang nog geen 78 weken is gewerkt voor dezelfde uitzendonderneming. In fase A is de uitzendkracht steeds werkzaam op basis van een uitzendovereenkomst met uitzendbeding, tenzij uitdrukkelijk een detacheringsovereenkomst is overeengekomen. De 78 weken in fase A worden doorgeteld (alleen de gewerkte weken tellen mee), zolang er geen onderbreking is van 26 weken of meer tussen twee uitzendovereenkomsten. Als er wel sprake is van een onderbreking van 26 weken of meer dan begint de telling opnieuw.

Fase B

Een uitzendkracht is werkzaam in fase B zodra de uitzendovereenkomst na voltooiing van fase A wordt voortgezet, of als binnen 26 weken na voltooiing van fase A een nieuwe uitzendovereenkomst met dezelfde uitzendonderneming wordt aangegaan. Fase B duurt twee jaar. De uitzendkracht is niet werkzaam in fase C zolang niet meer dan twee jaar is gewerkt in fase B en/of niet meer dan acht detacheringsovereenkomsten voor bepaalde tijd in fase B zijn overeengekomen met dezelfde uitzendonderneming. In fase B is de uitzendkracht steeds werkzaam op basis van een detacheringsovereenkomst voor bepaalde tijd, tenzij uitdrukkelijk een detacheringsovereenkomst voor onbepaalde tijd is overeengekomen. De periode van twee jaar en het aantal van acht detacheringsovereenkomsten worden doorgeteld zolang er geen onderbreking is van dertien weken of meer tussen twee detacheringsovereenkomsten. Als er wel sprake is van een onderbreking van dertien weken of langer - maar korter dan 26 weken - dan begint de telling van fase B opnieuw. Als er sprake is van een onderbreking tussen twee detacheringsovereenkomsten van 26 weken of meer, dan begint de telling van fase A opnieuw.

Fase C

Een uitzendkracht is werkzaam in fase C zodra de detacheringsovereenkomst na voltooiing van fase B wordt voortgezet, of als binnen dertien weken na voltooiing van fase B een nieuwe detacheringsovereenkomst met dezelfde uitzendonderneming wordt aangegaan. In fase C is de uitzendkracht steeds werkzaam op basis van een detacheringsovereenkomst voor onbepaalde tijd. Als na afloop van een detacheringsovereenkomst voor onbepaalde tijd sprake is van een onderbreking van de werkzaamheden van korter dan 26 weken dan begint de telling van fase B opnieuw. Als er sprake is van een onderbreking van 26 weken of langer, dan begint de telling van fase A opnieuw. Als een voor onbepaalde tijd aangegane detacheringsovereenkomst, die anders dan door rechtsgeldige opzegging of door ontbinding door de rechter is geëindigd, éénmaal of meermalen is voortgezet met een onderbreking van niet meer dan drie maanden, is voor de beëindiging van die laatste detacheringsovereenkomst voorafgaande opzegging nodig. De termijn van opzegging wordt berekend vanaf het tijdstip van de totstandkoming van de detacheringsovereenkomst voor onbepaalde tijd.

Ketensysteem

De wetgeving kent een ander systeem dan het fasensysteem voor werkgevers bij tijdelijke contracten: het periode-ketensysteem. Het woord 'periode' staat voor de periode van maximaal drie jaar en het woord 'keten' staat voor de ketens van tijdelijke contracten. Een werkgever kan maximaal drie arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd achter elkaar afsluiten binnen maximaal drie jaar. Onderbrekingen van drie maanden of korter tellen mee voor de berekening van die periode. Zodra voor de vierde keer een contract wordt afgesloten óf zodra de totale keten van contracten

meer dan drie jaar bedraagt, gaat het tijdelijke contract automatisch over in een contract voor onbepaalde tijd. Als tussen twee contracten een onderbreking zit van méér dan drie maanden, begint de telling opnieuw.

Uitzonderingen op de regel zijn:

1. Een enkel contract kan een looptijd hebben van meer dan drie jaar.
2. Als een enkel contract is aangegaan voor drie jaar of langer, kan dit contract nog één keer direct aansluitend worden verlengd voor maximaal drie maanden, voordat het automatisch wordt omgezet in een contract voor onbepaalde tijd.

Bron: ABU

B1.4 Voltijd/deeltijd dienstverband

Een voltijds dienstverband is een dienstverband van een werknemer waarbij op een bepaald peilmoment/-periode het aantal overeengekomen uren overeenkomt met het aantal dat behoort bij een volledige dag- en weektaak. Bij een deeltijd dienstverband ligt het aantal overeengekomen uren lager dan het aantal dat behoort bij een volledige dag- en weektaak.

Bron: CBS

B1.5 Opleidingsniveau

Onderscheiden worden:

- primair onderwijs;
- secundair onderwijs, 1^e fase;
- secundair onderwijs, 2^e fase;
- hoger onderwijs, 1^e fase;
- hoger onderwijs, 2^e en 3^e fase.

Voor deze indeling is de ISCED-classificatie van het CBS gehanteerd. Deze is te vinden via de website van het CBS (www.cbs.nl).

B1.6 Startkwalificatie

Onderscheiden worden:

- geen startkwalificatie;
- wel startkwalificatie;

Een startkwalificatie komt overeen met een afgeronde havo- of vwo-opleiding of een basisberoepsopleiding (mbo-2; dat wil zeggen niveau 2 van de kwalificatiestructuur, zoals vastgelegd in de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB)). Dit komt overeen met ten minste het opleidingsniveau secundair onderwijs 2e fase.

Bron: CBS

Bijlage 2: Beschrijving methodiek

B2.1 Databronnen

Voor de analyses zijn de Loonaangifte bestanden van het CBS de voornaamste bron. De gegevens in het loonaangiftebestand komen uit de polisadministratie van Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV). Deze polisadministratie bevat gegevens over de arbeidsdienstverbanden van alle werknemers in Nederland en is gebaseerd op de inkomstenverhoudingen uit de loonadministratie van werkgevers en andere inhoudingsplichtigen. De Belastingdienst ontvangt de loonaangifte. Het UWV maakt hiervan de polisadministratie op basis van de belastinggegevens en UWV-gegevens. In de administratie is voor iedere werknemer aangegeven wanneer een dienstverband is gestart en beëindigd, of het een voltijd of deeltijd dienstverband betreft, of het een uitzenddienstverband is en welk soort uitzenddienstverband het dan is. Ook gegevens over ‘fasen’ zijn opgenomen in de polisadministratie.

Het UWV levert maandelijks de nieuwste gegevens uit de polisadministratie aan het CBS. Deze gegevensbestanden zijn een belangrijke bron voor de loonaangiftebestanden en banenbestanden van het SSB.

Het CBS voert een aantal bewerkingslagen uit op de polisadministratie. In totaal is er een doorlooptijd van bijna twee jaar voordat de data via het banenbestand beschikbaar zijn voor analyses door onderzoekers via bijvoorbeeld de Remote Access (RA) faciliteit van het CBS. De polisgegevens zijn echter wel actueel. Omdat het onderzoek recente gegevens nodig had, is door het CBS over 2010 een ‘tussenbestand’ (rustpuntbestand (RP2)) beschikbaar gesteld waarop wel een aantal (maar niet alle) bewerkingen hadden plaatsgevonden die het CBS normaal op het polisbestand uitvoert. Voor 2007 tot en met 2009 is gebruikt gemaakt van de ‘gewone’ loonaangiftebestanden.

De loonaangiftebestanden en rustpuntbestanden hebben een aantal belangrijke voordelen boven het banenbestand van het CBS:

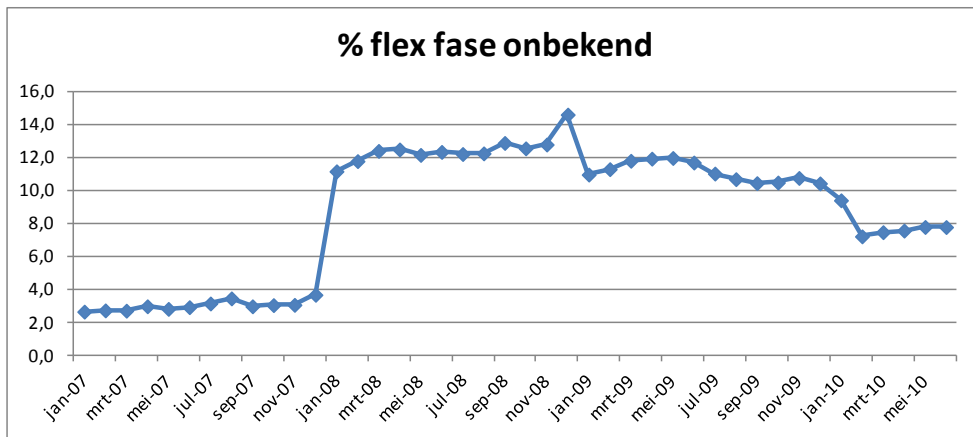
1. In het loonaangiftebestand zit informatie over de fase van het uitzenddienstverband. Deze informatie is niet opgenomen in de banenbestanden van het CBS.
2. Het loonaangiftebestand is actueler dan het banenbestand. Op het moment van onderzoek was beschikbaar het banenbestand tot en met 2008. Het beschikbare loonaangiftebestand had betrekking op gegevens tot en met 2009. Voor dit onderzoek heeft het CBS de gegevens uit de rustpuntbestanden over 2010 (tot en met september) beschikbaar gesteld aan het ITS. In totaal kon beschikt worden over gegevens van januari 2007 tot en met september 2010.

Nadelen zijn er natuurlijk ook. De rustpuntbestanden zijn niet volledig gecheckt en consistent gemaakt met andere gegevensbronnen. Daarom is als eerste stap in het onderzoek een aantal plausibiliteitsanalyses uitgevoerd.

- De uitzend-CAO's (van ABU en NBBU) kennen het principe van 'opvolgend werkgeverschap'. Als een uitzendkracht na het uitzenddienstverband een nieuw dienstverband (al of niet een uitzenddienstverband) aangaat dat dezelfde werkzaamheden betreft, is sprake van 'opvolgend werkgeverschap'. De opgebouwde tijd in dit dienstverband moet dan worden overgenomen. In de polisadministratie zijn geen gegevens opgenomen over aard van de werkzaamheden. Opvolgend werkgeverschap kan dus niet worden bepaald.
- Arbeidsmarktposities overlappen. Het komt voor dat een uitzenddienstverband begint terwijl een vast dienstverband al loopt. Of dat een uitkering start terwijl men ook een dienstverband heeft. Hiervoor zijn regels opgesteld tijdens de analyses. De opgeleverde bestanden bestonden uit 12 maandbestanden per jaar, en een jaarbestand. Deze gegevens moesten consistent gekoppeld worden. De jaarbestanden bevatten voornamelijk de begin- en einddatums van de dienstverbanden¹¹. De maandbestanden bevatten alle inhoudelijke informatie van de dienstverbanden die in die maand lopend waren, echter zonder de begin- en einddatum. Voor 2010 was er geen jaarbestand, enkel de maandbestanden, nu inclusief begin- en einddatum. De gegevens uit de maandbestanden over 2007 tot en met 2009 moesten voorzien worden van de daarbij behorende begin- en einddatum uit de jaarbestanden. Deze koppeling liep via het soortnummer en persoonsnummer (srtnum en rin, identificerend in alle SSB-bestanden), de tijdvakcode en een 'rug-id' nummer.
- Er is gecheckt of het kenmerk 'uitzendkracht' voldoende geregistreerd is. Er bleken weinig missings op dit kenmerk. In 2010 bleek een forse stijging van het aantal missings op dit kenmerk. Dit bleken echter zelden uitzendkrachten.
- Het kenmerk 'fase' bleek 2-15% missings te hebben (indien het uitzendkrachten betreft), zie figuur B2.1. In 2007 is het beter geregistreerd dan in 2008 en 2009. In 2010 wordt het weer beter waargenomen. Het is een bruikbaar gegeven maar wisselingen in fase van of naar 'onbekend' kunnen voorkomen.

11 De begin- en einddatum s liggen tussen 1 januari en 31 december van het jaar

Figuur B2.1 – Aandeel onbekenden in kenmerk 'fase' 2007-juni 2010

Naast het loonaangiftebestand en het RP2-bestand zijn gegevens over de uitkeringen gebruikt uit de ww-bestanden en het bijstandbestanden uit het SSB. Deze gegevens zijn aangevuld met recentere gegevens over ww-uitkeringen en bijstandsuitkeringen uit de WUS en de BUS.

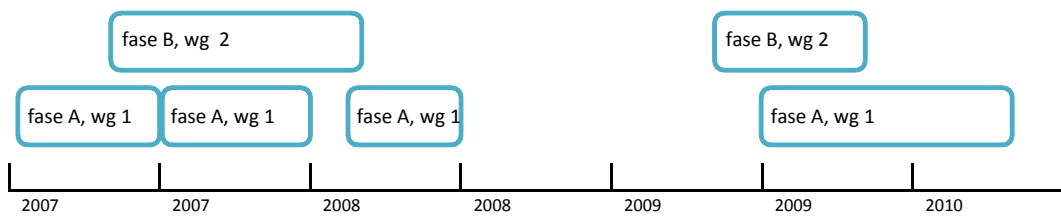
Veel uitzendkrachten zijn scholier of student. Deze groepen worden buiten de analyses gehouden omdat het uitzenddienstverband bij scholieren en studenten waarschijnlijk een bijbaantje betreft. Het onderzoek richt zich echter op uitzendkrachten waarvoor het uitzendwerk de voornaamste bezigheden betreft. Om scholieren en studenten te kunnen afzonderen zijn de gegevens uit de onderwijsbestanden aan de loonaangiftebestanden gekoppeld. De onderwijsbestanden betreffen de gegevens van de ingeschreven scholieren en studenten bij reguliere onderwijsinstellingen, bekostigd door de ministeries van OCW of LNW. Hieruit is afgeleid of personen in een bepaald schooljaar ingeschreven stonden als voltijds scholier/student in het vo (havo, vwo, vmbo), mbo of ho (hbo of wo). Er zijn gegevens tot en met het schooljaar 2009/2010. Daarom zijn de gegevens tot en met medio 2010 te corrigeren voor scholieren/studenten. De datum van 30 juni 2010 is daarom genomen als einddatum van de onderzoeksperiode. Bij gegevens die over de hele onderzoeksperiode gaan, zijn personen verwijderd die vanaf schooljaar 2006/2007 tot en met 2009/2010 voltijds onderwijs hebben gevolgd.

B2.2 Databewerkingen

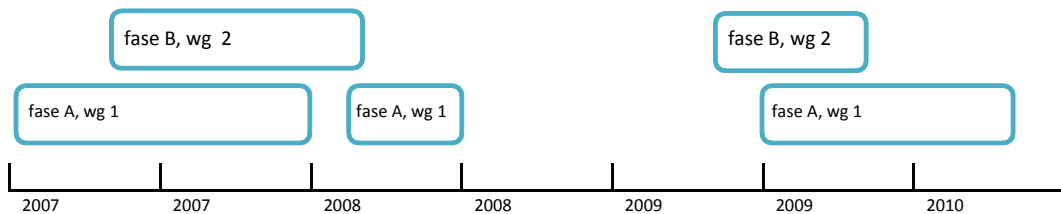
Het bestand met de gegevens over de dienstverbanden is omgewerkt tot een bestand waarin alle overlappende en direct aansluitende uitzenddienstverbanden bij dezelfde uitzendwerkgever in dezelfde fase zijn samengevoegd tot één uitzendperiode, zie figuur B2.2a en B2.2b. Deze gegevens zijn gebruikt om het aantal uitzendkrachten

per jaar of over de totale onderzoeksperiode te bepalen. Vervolgens is de duur van de dienstverbanden bepaald, en is bepaald wat de kenmerken zijn van de uitzendkrachten (geslacht, leeftijd, etniciteit, opleidingsniveau en startkwalificatie) en van het dienstverband (voltijd/ deeltijd, vast/ flexibel, loon ten opzichte van het minimumloon).

Figuur B2.2a – Mogelijke uitzenddienstverbanden van een uitzendkracht in loonaangiftebestand

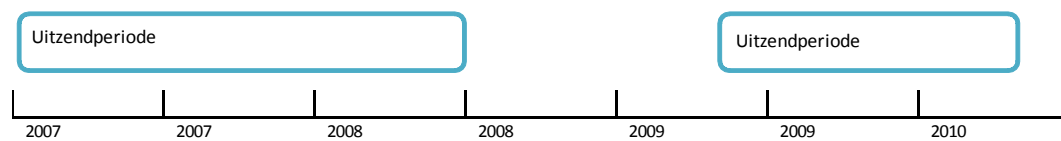

Figuur B2.2b – Samenvoeging van de uitzenddienstverbanden

In bovenstaand voorbeeld is deze persoon in alle jaren geteld als één uitzendkracht. Hij is geteld als fase A uitzendkracht in alle jaren en als fase B uitzendkracht in 2007, 2008 en 2009. Voor het bepalen van de gemiddelde duur van uitzenddienstverbanden in een bepaalde fase, zijn dienstverbanden in dezelfde fase bij verschillende uitzendwerkgevers samengenomen als ze overlappen of aansluiten, zie figuur B2.2b. Voor het bepalen van de duur van uitzendperiodes zijn uitzenddienstverbanden in verschillende fasen verder samengevoegd (figuur B2.2c).

Figuur B2.2c – Bepaling duur uitzenddienstverband

Volgens de ABU uitzend-CAO die algemeen verbindend is verklaard, moeten uitzendkrachten in fase A doorstromen naar fase B als ze 78 weken gewerkt hebben bij één uitzendwerkgever in fase A. Tussen verschillende uitzenddienstverbanden in fase A bij dezelfde uitzendwerkgever mogen maximaal 26 niet gewerkte weken zitten. Als er meer dan 26 weken geen dienstverband is geweest in fase A begint men opnieuw te tellen. Met behulp van de gegevens over de uitzendperiodes in fase A bij dezelfde uitzendwerkgever en de duur van tussenliggende periodes is nagegaan of uitzendkrachten de maximale duur in fase A bereiken. Vervolgens is gekeken of men na het bereiken van de maximale duur weer een nieuw dienstverband in fase A heeft gekregen, en of er meer of minder dan 26 weken tussen de dienstverbanden zat.

Bijlage 3: Tabellenoverzicht

B3.1 Toelichting bij de tabellen

Op basis van gegevens uit de loonaangiftebestanden van het CBS is het aantal uitzendkrachten bepaald voor de jaren 2007, 2008 en 2009. Voor 2010 zijn gegevens gebruikt tot en met 30 juni 2010. In de afgelopen jaren is het aantal personen dat gedurende het jaar als uitzendkracht heeft gewerkt, afgenomen van (ruim) 833.000 in 2007 naar ruim 709.000 in 2009, zie tabel 1. In die eerste zes maanden van 2010 hebben bijna 567.000 personen als uitzendkracht gewerkt.

In- en exclusief scholieren/studenten

Veel uitzendkrachten zijn scholier of student. Elk jaar zijn dit er zo'n 200.000 (in de eerste zes maanden van 2010 zijn het er zo'n 150.000). Deze aantallen zijn gebaseerd op de ingeschreven scholieren en studenten bij reguliere onderwijsinstellingen, bekostigd door de ministeries van OCW of LNW.

Tabel B3.1 – Aantal uitzendkrachten per jaar in- en exclusief scholieren en studenten

	totaal incl. scholieren/studenten	excl. scholieren/studenten
2007	833.225	620.742
2008	819.005	609.197
2009	709.335	532.368
2010 (tot 30 juni)	566.915	417.023

a. De tabel is uniek op persoonsniveau per jaar.

Over de hele periode (2007- medio 2010) bezien zijn er 1.520.851 personen als uitzendkracht werkzaam geweest. Voor uitzenddienstverbanden die worden ingevuld door scholieren en studenten geldt dat de uitzendduur in fase A tijdens de opleidingsperiode meetelt voor de opbouw van rechten tot fase B (en C). Als we over de hele periode kijken, zijn daarom scholieren en studenten meegenomen in de cijfers, behalve als ze vier jaar lang (schooljaar 2006/2007 tot en met schooljaar 2009/2010) een voltijds opleiding volgden. Het aantal uitzendkrachten exclusief deze scholieren/studenten bedraagt voor de hele periode (ruim) 1.233.000. Een verschil van bijna 290.000 personen.

De indeling van de tabellen

In de hoofdtekst zijn de belangrijkste resultaten gepresenteerd. In deze bijlage worden alle geanalyseerde kenmerken in tabellen gepresenteerd. De tabellen zijn in twee

delen verdeeld. In deel A worden tabellen gepresenteerd over de aantallen dienstverbanden, de duren, herkomst en bestemming van uitzendkrachten in de onderzoeksperiode. Deel B betreft uitzendkrachten die al of niet na afloop van een uitzenddienstverband een ww-uitkering ontvangen. Van bijna al deze tabellen zijn ook uitsplitsingen beschikbaar naar fase en:

- a. geslacht,
- b. leeftijd,
- c. etniciteit,
- d. voltijd/deeltijd,
- e. bepaalde/onbepaalde tijd,
- f. loon ten opzichte van het wettelijk minimumloon,
- g. opleidingsniveau,
- h. startkwalificatie.

Opleidingsniveau en startkwalificatie is bepaald aan de hand van de gegevens uit de Enquête BeroepsBevolking (EBB). Omdat dit een steekproefonderzoek is, zijn deze kenmerken alleen te bepalen voor de uitzendkrachten die in de steekproef terecht zijn gekomen. Voor ruim zes procent van de uitzendkrachten beschikken we wel over opleidingsgegevens. Dit zijn jaarlijks 30.000 tot 40.000 uitzendkrachten.

Eenheden

In verschillende tabellen worden verschillende ‘eenheden’ gebruikt. In sommige tabellen worden unieke *personen* als uitgangspunt genomen, zoals in de tabellen B3.1 tot en met B3.4. Toch verschillen hier de totalen. Dit komt omdat iemand als ‘uniek’ persoon geteld kan worden per jaar, per maand of per fase. Als ‘unieke’ personen per maand worden geteld, kan het voorkomen dat iemand elke maand één keer geteld wordt. De maandcijfers kunnen dus niet opgeteld worden tot een jaartotaal.

Daarbij komt de complicatie van het tellen van *uitzendkrachten naar fase*. Wisselingen van fase komen voor. Uitzendkrachten doorlopen de fasen A, B en/of C. In de fase-tabellen waarin we ‘unieke’ personen tellen, is ervoor gekozen iemand zijn ‘minimale’ fase toe te kennen. Als iemand van fase A via B naar C is gegaan, wordt deze toegewezen aan fase A. De reden hiervoor is dat het accent van het onderzoek ligt bij de fase A uitzendkrachten. Niet van iedereen is echter de fase bekend. Daarom zijn de aantallen in de fase-tabellen lager dan bij de eerdere tabellen.

- *Per jaar zijn er zo'n 500.000- 600.000 uitzendkrachten aan het werk geweest (tabel B3.1 t/m B3.3).*
- *Per maand zijn er zo'n 300.000 uitzendkrachten aan het werk geweest (tabel B3.3).*

- *Gedurende de hele periode 2007-medio 2010 zijn er zo'n 1,5 miljoen uitzendkrachten aan het werk geweest.*
- *Er zijn 1,1 miljoen uitzendkrachten geweest die (in ieder geval) fase A hebben gehad.*

In de tabellen B3.5 en B3.6 wordt weer een andere eenheid gebruikt, namelijk de *instroom*. Hier worden per maand of per jaar alleen die uitzendkrachten geteld die in die maand of dat jaar begonnen zijn met een nieuw niet-aansluitend uitzenddienstverband. Uitzenddienstverbanden die overlappen of direct aansluiten zijn samen genomen. Van instroom is sprake als er een nieuwe of volgend uitzenddienstverband start, die niet overlapt of direct aansluit op een vorig uitzenddienstverband. Uitzendkrachten die instromen in bijvoorbeeld februari, kunnen ook in januari gewerkt hebben, maar dat dienstverband is afgesloten voordat het dienstverband in februari start.

- *Per jaar stromen zo'n 400.000-500.000 uitzendkrachten in een nieuw uitzenddienstverband in (na een uitzendloze periode) (tabel B3.5).*
- *Per maand stromen zo'n 30.000-40.000 uitzendkrachten in een nieuw uitzenddienstverband fase A in (instroom) (tabel B3.6).*

Een andere eenheid die is gebruikt is, is 'uitzenddienstverband'. Een persoon kan meerdere uitzenddienstverbanden hebben gehad. Zoals hierboven is aangegeven, zijn aansluitende of overlappende dienstverbanden (bij dezelfde uitzendwerkgever en/of in dezelfde fase) samengenomen. Voor de bepaling van de duur in fase A maakt het uit of iemand bij dezelfde uitzendwerkgever werkt of niet. In tabel 3.7 is gekeken hoeveel dienstverbanden iemand heeft bij dezelfde uitzendwerkgever. De 1,2 miljoen uitzendkrachten hebben bijna 2,3 miljoen combinaties met uitzendwerkgevers. In tabel B3.8 en B3.9 is te zien hoeveel dienstverbanden ze per uitzendwerkgever hebben gehad. In totaal gaat het om zo'n 3,8 miljoen dienstverbanden.

In de tabellen B3.10 en B3.11 wordt het aantal uitzendwerkgevers gepresenteerd. In B3.12 en B3.13 gaat het om de duur van dienstverbanden.

In tabel B3.14 wordt gekeken naar perioden *tussen* dienstverbanden bij dezelfde uitzendwerkgever. Iemand die achtereenvolgens drie dienstverbanden heeft gehad bij drie verschillende uitzendwerkgevers telt hier als iemand die steeds een volgend uitzenddienstverband heeft gekregen bij een andere uitzendwerkgever. Van de 3,8 miljoen dienstverbanden zijn er 0,7 miljoen van scholieren/studenten. Er zijn dus 3,1 miljoen dienstverbanden in de analyse.

- *De gemiddelde duur van een uitzenddienstverband is zo'n 17 weken (tabel B3.13).*
- *De gemiddelde periode tussen twee uitzenddienstverbanden (die niet overlappen of aansluiten) is 17 weken (tabel B3.14).*

Een uitzendkracht die gedurende de hele periode bij één uitzendwerkgever werkt, heeft geen tussenperiode. Een uitzendkracht die twee dienstverbanden heeft (al of niet bij verschillende uitzendwerkgevers) heeft één tussenperiode, enz.. Uit tabel B3.7 en B.3.8 valt af te lezen dat veel uitzendkrachten slechts één uitzenddienstverband hebben in de periode. Het aantal tussenperiodes is dus veel lager dan het aantal uitzendkrachten.

- *In de periode 2007-medio 2010 zijn er zo'n 3,1 miljoen dienstverbanden van uitzendkracht geweest (dienstverbanden bij verschillende uitzendwerkgevers of in verschillende fasen zijn niet samengenomen) (tabel B3.15).*
- *In de periode 2007-medio 2010 zijn er zo'n 2.275.000 uitzendkracht-uitzendwerkgever combinaties geweest (dienstverbanden bij verschillende uitzendwerkgevers zijn niet samengenomen) (tabel B3.7, B3.20 en B3.21).*

Deel B gaat over de arbeidsmarktposities vóór en na het uitzenddienstverband, met name over werkloosheidsuitkeringen van uitzendkrachten (ww). De 1,5 miljoen uitzendkrachten kenden 602.000 perioden met een werkloosheidsuitkering. Dit betreft 415.000 uitzendkrachten.

- *Van de 1,5 miljoen uitzendkrachten hebben er 415.000 in de periode 2007-juni 2010 een of meerdere keren een ww-uitkering ontvangen.*

B3.2 Deel A: Tabellen over uitzendkrachten in fase A

Tabel B3.2 – Aantal uitzendkrachten per jaar (excl. scholier/studenten)

	2007	2008	2009	2010 (t/m juni)
totaal per jaar	620.742	609.197	532.368	417.023

a. De tabel is uniek op persoonsniveau binnen de periode.

Tabel B3.3 – Totaal aantal uitzendkrachten werkzaam per maand (jan 2006 t/m sept 2010) (excl. scholier/studenten)

	2007	2008	2009	2010 (t/m juni)
januari	282.240	299.712	276.962	257.350
februari	284.025	294.404	263.496	255.901
maart	290.068	295.172	258.707	271.525
april	290.226	296.172	260.493	285.518
mei	291.357	298.863	261.407	298.570
juni	298.283	298.181	260.318	298.632
juli	316.723	323.332	281.655	
augustus	321.920	314.538	274.434	
september	321.413	313.205	273.489	
oktober	318.038	308.385	271.399	
november	318.014	294.905	276.731	
december	315.467	269.354	245.793	
totaal van alle maanden	620.742	609.197	532.368	417.023

Tabel B3.4 – Totaal aantal uitzendkrachten werkzaam per jaar naar fase A, B en C (afzonderlijk) (jan 2006 t/m sept 2010) (excl. scholier/studenten)

	2007		2008		2009		2010	
	n	%	n	%	n	%	n	%
fase A	563.554	83,7%	507.095	74,9%	430.753	73,1%	338.130	75,6%
fase B	48.895	7,3%	52.779	7,8%	53.565	9,1%	42.005	9,4%
fase C	14.032	2,1%	15.850	2,3%	15.585	2,6%	11.125	2,5%
keten/wet.reg.	25.923	3,8%	34.188	5,1%	36.928	6,3%	13.204	3,0%
fase onbekend	21.2800	3,2%	66.910	9,9%	52.444	8,9%	42.812	9,6%
totaal	673.684	100,0%	676.822	100,0%	589.275	100,0%	447.276	100,0%

a. De tabel is niet uniek op persoonsniveau; een persoon kan binnen één jaar in meerdere fasen zitten (bij één of meerdere uitzenders).

Tabel B3.5 – Totale instroom uitzendkrachten per fase per jaar (2006 t/m sept 2010) (excl. scholier/studenten)

	2007		2008		2009		2010	
	n	%	n	%	n	%	n	%
fase A	469.365	93,8%	413.501	87,3%	328.169	84,9%	169.322	88,1%
fase B	13.472	2,7%	30.525	6,4%	26.729	6,9%	15.858	8,2%
fase C	3.242	0,6%	7.303	1,5%	4.152	1,1%	1.511	0,8%
keten/wet.reg.	14.384	2,9%	22.251	4,7%	27.296	7,1%	5.594	2,9%
totaal	500.463	100,0%	473.580	100,0%	386.346	100,0%	192.285	100,0%

a. De tabel is uniek op persoonsniveau per jaar. Fase b alleen toegekend als iemand geen fase a dienstverband had in dat jaar. Fase c als iemand geen fase a en geen fase b dienstverband had enz.

Tabel B3.6 – Totale instroom uitzendkrachten fase A per maand (jan 2006 t/m sept 2010) (excl. scholier/studenten)

	2007	2008	2009	2010 (t/m juni)
januari	27.445 ¹⁾	60.883	51.558	30.863
februari	47.651	38.948	27.529	33.454
maart	53.007	40.216	29.754	33.125
april	48.383	40.433	32.841	25.894
mei	50.155	43.347	30.784	24.925
juni	57.736	44.499	31.248	24.095
juli	50.574	44.857	35.475	
augustus	61.799	43.583	34.715	
september	56.138	48.146	36.846	
oktober	47.872	43.536	31.325	
november	46.416	34.292	40.489	
december	45.385	34.961	16.406	

a. De tabel is uniek op persoonsniveau per maand.

¹⁾ Omdat instroom op 1 januari 2007 niet is meegenomen, is dat aantal afwijkend van de januari-cijfers in de andere jaren.

In de tabellen B3.7, B3.8 en B3.9 wordt aangegeven hoeveel uitzendperioden men heeft gehad bij dezelfde uitzendwerkgever. In meer dan de helft van de gevallen is er één uitzendperiode geweest. Dit is vaker het geval bij uitzenddienstverbanden in fase A dan in fase B of C. Bijna één van elke vijf uitzenddienstverbanden in fase C betreft het 6 of meer uitzendperioden.

Tabel B3.7 – Aantal uitzenddienstverbanden bij dezelfde uitzendwerkgever hele periode (excl. scholier/studenten)

	aantal	%
1 dienstverband	1.284.262	56,5
2 dienstverbanden	510.156	22,4
3 t/m 5 dienstverbanden	344.312	15,1
6 of 7 dienstverbanden	102.570	4,5
8 dienstverbanden of meer	33.547	1,5
totaal aantal uitzenddienstverbanden	2.274.847	100,0
gemiddeld aantal dienstverbanden per uitzendkracht	2,0	

a. De tabel is niet uniek op persoonsniveau; een persoon kan bij meerdere uitzendwerkgevers gewerkt hebben (geen onderscheid gemaakt naar fase).

Tabel B3.8 – Aantal uitzenddienstverbanden bij dezelfde uitzendwerkgever hele periode naar fase (excl. scholier/studenten)

	fase A	fase B	fase C
1 dienstverband	59,7%	47,8%	37,6%
2 dienstverbanden	22,5%	25,3%	26,8%
3 t/m 5 dienstverbanden	13,2%	16,2%	16,7%
6 of 7 dienstverbanden	3,9%	9,6%	10,8%
8 dienstverbanden of meer	0,6%	1,1%	8,0%
totaal aantal uitzenddienstverbanden	2.009.974	151.359	32.589
gemiddeld aantal dienstverbanden per uitzendkracht	1,9	2,3	3,1

a. De tabel is niet uniek op persoonsniveau; een persoon kan bij meerdere uitzendwerkgevers gewerkt hebben.

n.b. Het totaal van fase A, B en C telt niet op tot het totaal van tabel 3.7, omdat er nog het ketensysteem en omdat fase onbekend is onderscheiden. Daarnaast zijn in tabel 3.7 overlappende/aansluitende dienstverbanden in verschillende fasen bij dezelfde uitzendwerkgever samengenomen.

In tabel B3.9 is aangegeven hoe het aantal dienstverbanden verdeeld is bij de verschillende leeftijdsklassen. Bij de jongeren (tot 44 jaar) heeft ongeveer zestig procent één uitzendperiode gehad in de periode 2007-juni 2010. Bij de ouderen is loopt dit af naar veertig procent. In de oudere leeftijdsklassen komt het vaker voor dat men zes of meer uitzendperiode heeft gekend.

Tabel B3.9 – Aantal uitzenddienstverbanden bij dezelfde uitzendwerkgever hele periode naar leeftijd (excl. scholier/studenten)

	1 dienstverband	2 t/m 5 dienstverbanden	6 of meer dienstverbanden
jonger dan 18 jaar	60%	36%	5%
18-24 jaar	58%	37%	5%
25-29 jaar	58%	37%	5%
30-34 jaar	57%	38%	6%
35-44 jaar	55%	39%	7%
45-54 jaar	52%	40%	8%
55-64 jaar	46%	43%	11%
65 jaar en ouder	40%	44%	16%
totaal	1.272.426	847.408	135.428

a. De tabel is niet uniek op persoonsniveau; een persoon kan bij meerdere uitzendwerkgevers gewerkt hebben (geen onderscheid gemaakt naar fase).

Uit de tabellen B3.10 en B3.11 volgt dat, hoewel uitzendkrachten in fase B en C meer dienstverbanden hebben bij een uitzendwerkgever dan uitzendkrachten in fase A, ze vaker slechts één uitzendwerkgever hebben gedurende de periode 2007-juni 2010. Het aantal uitzendwerkgevers neemt af in de tijd. Dit zal deels samenhangen met het feit dat voor 2009 en 2010 de periode waarover het aantal uitzendwerkgevers gemeen wordt kleiner is dan in 2008 resp. 2007.

Tabel B3.10 – Aantal uitzendwerkgevers per uitzendkracht per jaar/periode (excl. scholier/studenten)

	2007		2008		2009		2010	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%
1 uitzendwerkgever	511.586	71,5	472.871	70,1	442.616	78,4	367.910	82,5
2 uitzendwerkgevers	142.969	20,0	144.904	21,5	89.487	15,9	63.033	14,1
3 t/m 5 uitzendwerkgevers	58.372	8,2	55.011	8,2	31.640	5,6	15.029	3,4
6 of 7 uitzendwerkgevers	2.266	0,3	1.608	0,2	786	0,1	173	0,0
8 uitzendwerkgevers of meer	137	0,0	90	0,0	x	x	x	x
totaal aantal uitzendkrachten	715.330	100,0	674.484	100,0	564.548	100,0	446.157	100,0
gem. aantal uitzendwerkgevers	1,4		1,4		1,3		1,2	

a. De tabel is niet uniek op persoonsniveau; een persoon kan bij meerdere uitzendwerkgevers gewerkt hebben.

Tabel B3.11 – Aantal uitzendwerkgevers per uitzendkracht, per fase per jaar/periode (excl. scholier/studenten)

kolompercentages (%)	2007			2008			2009			2010		
	fase A	fase B	fase C	fase A	fase B	fase C	fase A	fase B	fase C	fase A	fase B	fase C
1 uitzendwerkgever	72	92	89	71	87	89	79	95	97	83	95	96
2 uitzendwerkgevers	20	8	11	21	12	11	16	4	2	14	5	4
3 t/m 5 uitzendwerkgevers	8	1	1	8	1	0	5	1	1	33	0	0
6 of 7 uitzendwerkgevers	0	0	0	0	0	0	0	0	0	00	0	0
8 uitzendwerkgevers of meer	0	0	0	0	0	0	0	0	0	00	0	0
totaal uitzendkrachten(x1000)	652	54	15	564	56	16	458	56	16	362	44	11
gem. aantal uitzendwerkgevers	1,4	1,1	1,1	1,4	1,1	1,1	1,3	1,1	1,0	1,22	1,1	1,0

a. De tabel is niet uniek op persoonsniveau; een persoon kan in meerdere fasen gewerkt hebben.

Toelichting bij de tabellen B3.12 en B3.13

In de tabellen B3.12 en B3.13 wordt gekeken naar de duur van uitzenddienstverbanden. We nemen de duur van de dienstverbanden waar vanaf 1 januari 2007 tot en met 30 juni 2010. We weten niet hoelang dienstverbanden al lopen die op 1 januari 2007 geregistreerd staan. Ook weten we niet hoelang dienstverbanden nog zullen lopen die op 30 juni 2010 nog lopen. Daarom hebben we de uren één keer geteld met medeneming van de dienstverbanden die op 1 januari 2007 of op 30 juni 2010 al/nog lopen, en één keer zonder die dienstverbanden. In dat laatste geval hebben we de dienstverbanden waarvan we precies weten wanneer ze gestart en geëindigd zijn. Het is waarschijnlijk dat de dienstverbanden die aan het begin en/of het eind van de periode lopend waren de langer lopende dienstverbanden zijn. Dit blijkt ook uit de vergelijking van de bovenste en de onderste rij uit de tabellen B3.12 en B3.13.

In tabel B3.12 worden dienstverbanden die overlappen of aansluiten samengenomen, ook als dat bij verschillende uitzendwerkgevers is. In tabel B3.13 begint er een nieuw uitzenddienstverband zodra iemand bij een andere uitzendwerkgever begint. Logisch dat de uren in tabel B3.12 langer zijn dan in tabel B3.13.

In deze tabellen betreft het de gemiddelde duur van de uitzendperioden. Als iemand twee periode van 25 weken heeft gewerkt, is de gemiddelde duur berekend als 25 weken. In totaal is dan 50 weken gewerkt; dat wordt hier niet weergegeven.

Tabel B3.12 – Gemiddelde duur achtereenvolgende uitzenddienstverbanden hele periode (excl. scholier/studenten)

	gemiddelde duur in weken			
	fase A	fase B	fase C	totaal
gemiddelde duur uitzenddienstverband	24,88	42,9	66,8	27,1
gemiddelde duur uitzenddienstverband tussen 2-1-2007 en 30-6-2010	18,11	29,7	36,9	19,1

a. De tabel is niet uniek op persoonsniveau; een persoon kan bij meerdere uitzendwerkgevers gewerkt hebben in een aaneengesloten periode.

n.b. de hele periode 2007-juni 2010 beslaat 182 weken.

Zowel in tabel B3.12 als in tabel B3.13 is duidelijk te zien dat de gewerkte perioden in fase B bijna twee keer zo lang is als in fase A. In fase C werkt men bijna drie keer zo lang als in fase A. Als we de begin- en eindpunten weglaten, is het verschil minder groot maar de tendens is vergelijkbaar.

Tabel B3.13 – Gemiddelde duur achtereenvolgende uitzenddienstverbanden bij dezelfde uitzendwerkgever over de hele periode (excl. scholier/studenten)

	gemiddelde duur in weken			
	fase A	fase B	fase C	totaal
gemiddelde duur dienstverband bij zelfde uitzendwerkgever	21,48	41,4	63,3	23,9
gem. duur dienstverband zelfde uitzendwerkgever 2-1-2007 - 30-6-2010	16,41	30,4	37,8	17,6

a. De tabel is niet uniek op persoonsniveau; een persoon kan bij meerdere uitzendwerkgevers gewerkt hebben in een aaneengesloten periode.

n.b. de hele periode 2007-juni 2010 beslaat 182 weken.

Tabel B3.14 – Maximale duur periode tussen dienstverbanden bij dezelfde uitzendwerkgever over de hele periode (excl. scholier/studenten)

	aantal	%
minder dan 2 weken	59.910	11,5%
2 tot 4 weken	77.671	15,0%
4 tot 8 weken	105.805	20,4%
8 tot 13 weken	57.222	11,0%
13 tot 26 weken	81.566	15,7%
26 tot 52 weken	80.369	15,5%
52 tot 78 weken	30.440	5,9%
78 tot 80 weken	2.583	,5%
80 weken of meer	23.711	4,6%
totaal	519.276	100,0%
gemiddelde duur tussenperiode	17,4 weken	

a. De tabel is niet uniek op persoonsniveau; een persoon kan bij meerdere uitzendwerkgevers gewerkt hebben in een aaneengesloten periode.

n.b. de hele periode 2007-juni 2010 beslaat 182 weken.

Tabel B3.15 – Arbeidspositie (niet-uitzenddienstverband) tussen dienstverbanden bij dezelfde uitzendwerkgever over de hele periode (excl. scholier/studenten)

	aantal	%
aansluitende/overlappend niet-uitzenddienstverband	870.656	28,0%
volgend dienstverband is niet-uitzenddienstverband (met tussenperiode >4 dagen)	648.594	20,9%
aansluitend verder in uitzenddienstverband bij zelfde uitzendwerkgever	87.556	2,8%
aansluitend verder in uitzenddienstverband bij andere uitzendwerkgever	573.618	18,4%
met tussenperiode verder in uitzenddienstverband bij zelfde uitzendwerkgever	127.507	4,1%
met tussenperiode verder in uitzenddienstverband bij andere uitzendwerkgever	121.420	3,9%
geen volgend dienstverband (einde vóór 30 juni 2010)	146.188	4,7%
huidig dvb loopt nog (30 juni 2010)	534.399	17,2%
totaal uitzenddienstverbanden	3.109.938	100,0%

a. De tabel is niet uniek op persoonsniveau; een persoon kan bij meerdere uitzendwerkgevers gewerkt hebben.

Tabel B3.16 – Aantal uitzendkrachten fase A dat 1 of meerdere uitzendwerkgevers heeft in de hele periode (excl. scholier/studenten)

	2007-juni 2010	
	aantal	%
1 uitzendwerkgever	595.679	53,4
2 uitzendwerkgevers	267.123	23,9
3 t/m 5 uitzendwerkgevers	221.977	19,9
6 of 7 uitzendwerkgevers	26.138	2,3
8 uitzendwerkgevers of meer	4.526	0,4
totaal aantal uitzendkrachten fase A	1.115.443	100,0
gem. aantal uitzendwerkgevers per uitzendkracht fase A	1,8	

a. De tabel is uniek op persoonsniveau.

Toelichting bij de tabellen B3.17 tot en met B3.22

Deze tabellen gaan over de duur in fase A en de overgangen tussen verschillende fasen. De duur in fase A is geteld voor opeenvolgende uitzenddienstverbanden bij dezelfde uitzendwerkgever, waarbij maximaal 26 weken tussen twee van deze dienstverbanden mag zitten. De maximale duur in fase A is 78 weken. Ruim 134.000 uitzendkrachten bereiken in de periode 2007- juni 2010 het maximum van fase A. We weten niet of men vóór 1 januari al aan het werk was. We onderschatten dus het aantal uitzendkrachten dat fase A bereikt.

Voor de overgang van maximum fase A en van fase B terug naar fase A komt een enkele keer voor. Ook komt het voor dat deze overgang binnen 26 weken plaatsvindt. Dit komt bij minder dan één procent van de gevallen voor. Waarschijnlijk is dat het inderdaad voorkomt dat een uitzendwerkgever na het bereiken van het maximum in fase A een uitzendkracht binnen 26 weken weer een fase A dienstverband geeft in plaats van een fase B dienstverband waar hij recht op heeft. Het komt echter heel sporadisch voor. De aantallen zijn zo klein dat ook administratieve fouten hier een oorzaak kunnen zijn.

Tabel B3.17 – Totaal gewerkte weken in fase A bij dezelfde uitzendwerkgever (<26 weken tussen dienstverbanden) (excl. scholier/studenten)

	2007-juni 2010 aantal	%
0 tot 4 weken	230.179	11,5%
4 tot 8 weken	338.046	16,9%
8 tot 13 weken	298.403	14,9%
13 tot 26 weken	438.680	21,9%
26 tot 52 weken	413.037	20,6%
52 tot 78 weken	161.100	8,1%
78 tot 104 weken	66.752	3,3%
104 weken of meer	54.570	2,7%
totaal uitzenddienstverbanden in fase A	2.000.767	100,0%

a. De tabel is niet uniek op persoonsniveau. Een persoon kan bij meerdere uitzendwerkgevers hebben gewerkt.

n.b. de hele periode 2007-juni 2010 beslaat 182 weken.

Tabel B3.18 – Arbeidspositie (niet-uitzenddienstverband) na bereiken maximale duur fase A bij dezelfde uitzendwerkgever over de hele periode (excl. scholier/studenten)

	aantal	%
aansluitende/overlappend niet-uitzenddienstverband	14.944	11,1%
volgend dienstverband is niet-uitzenddienstverband (met tussenperiode >4 dagen)	7.449	5,5%
aansluitend verder in uitzenddienstverband bij zelfde uitzendwerkgever	18.204	13,6%
aansluitend verder in uitzenddienstverband bij andere uitzendwerkgever	13.791	10,3%
met tussenperiode verder in uitzenddienstverband bij zelfde uitzendwerkgever	4.275	3,2%
met tussenperiode verder in uitzenddienstverband bij andere uitzendwerkgever	2.567	1,9%
geen volgend dienstverband (einde vóór 30 juni 2010)	3.621	2,7%
huidig dvb loopt nog (30 juni 2010)	69.454	51,7%
totaal uitzenddienstverbanden met maximale duur in fase A	134.305	100,0%

a. De tabel is niet uniek op persoonsniveau; een persoon kan in meerdere dienstverbanden bij meerdere uitzendwerkgevers gewerkt hebben.

Tabel B3.19 – Arbeidspositie (niet-uitzenddienstverband) na fase A over de hele periode (excl. scholier/studenten)

	aantal	%
aansluitende/overlappend niet-uitzenddienstverband	701.692	27,3%
volgend dienstverband is niet-uitzenddienstverband (met tussenperiode >4 dagen)	560.605	21,8%
aansluitend verder in uitzenddienstverband, zelfde uitzendwerkgever, andere fase	64.657	2,5%
aansluitend verder in uitzenddienstverband bij andere uitzendwerkgever	495.479	19,3%
met tussenperiode verder in uitzenddienstverband bij zelfde uitzendwerkgever	101.028	3,9%
met tussenperiode verder in uitzenddienstverband bij andere uitzendwerkgever	104.859	4,1%
geen volgend dienstverband (einde vóór 30 juni 2010)	119.295	4,6%
huidig dvb loopt nog (30 juni 2010)	419.416	16,3%
totaal uitzenddienstverbanden in fase A	2.567.031	100,0%

a. De tabel is niet uniek op persoonsniveau; een persoon kan in meerdere dienstverbanden bij meerdere uitzendwerkgevers gewerkt hebben. Er is nu ook gekeken naar de arbeidsmarktpositie na afloop van een dienstverband in fase A waarbij niet de maximale duur is bereikt.

Tabel B3.20 – Aantal uitzendkrachten dat na fase B terugkeert in fase A bij dezelfde uitzendwerkgever over de hele periode (excl. scholier/studenten)

	aantal	%
van fase B naar A binnen 26 weken	5.830	,3%
van fase B naar A na meer dan 26 weken	5.035	,2%
van fase A naar A	379.472	16,7%
van fase C of keten naar A	14.955	,7%
geen voorafgaande fase	1.601.732	70,6%
geen fase A dienstverband gehad	263.002	11,6%
totaal uitzenddienstverbanden in fase A bij een uitzendwerkgever	2.270.026	100,0%

a. De tabel is niet uniek op persoonsniveau; een persoon kan bij meerdere uitzendwerkgevers gewerkt hebben.

Tabel B3.21 – Aantal uitzendkrachten dat na maximale duur in fase A terugkeert in fase A bij dezelfde uitzendwerkgever (excl. scholier/studenten)

	aantal	%
van max duur fase A naar A binnen 26 weken	6.628	,3%
van max duur fase A naar A na meer dan 26 weken	1.188	,1%
van max duur fase A naar B,C,keten binnen 26 weken	442	,0%
van max duur fase A naar B,C,keten na meer dan 26 weken	30.548	1,3%
van max duur fase A naar geen uitzenddienstverband bij de uitzendwerkgever	2.259	,1%
max duur fase A nog niet bereikt	399.544	17,6%
geen voorgaande fase/fase A gehad	1.830.043	80,6%
totaal uitzenddienstverbanden in fase A bij een uitzendwerkgever	2.270.652	100,0%

a. De tabel is niet uniek op persoonsniveau; een persoon kan bij meerdere uitzendwerkgevers gewerkt hebben.

Tabel B3.22 – Aantal uitzendkrachten dat maximale duur in fase A bereikt bij een uitzendwerkgever (excl. scholier/studenten)

	aantal	%
van max duur fase A naar A binnen 26 weken	6.628	16,1%
van max duur fase A naar A na meer dan 26 weken	1.188	2,9%
van max duur fase A naar B,C,keten binnen 26 weken	442	1,1%
van max duur fase A naar B,C,keten na meer dan 26 weken	30.548	74,4%
van max duur fase A naar geen uitzenddienstverband bij de uitzendwerkgever	2.259	5,5%
totaal uitzenddienstverbanden dat maximale duur fase A bereikt bij een uitzendwerkgever	41.065	100,0%

a. De tabel is niet uniek op persoonsniveau; een persoon kan bij meerdere uitzendwerkgevers gewerkt hebben.

B3.3 Deel B: Uitzendkrachten en werkloosheidsuitkering (ww)

In overzicht B3.1 wordt weergegeven welke tabellen betrekking hebben op uitzendkrachten die een ww-uitkering ontvangen.

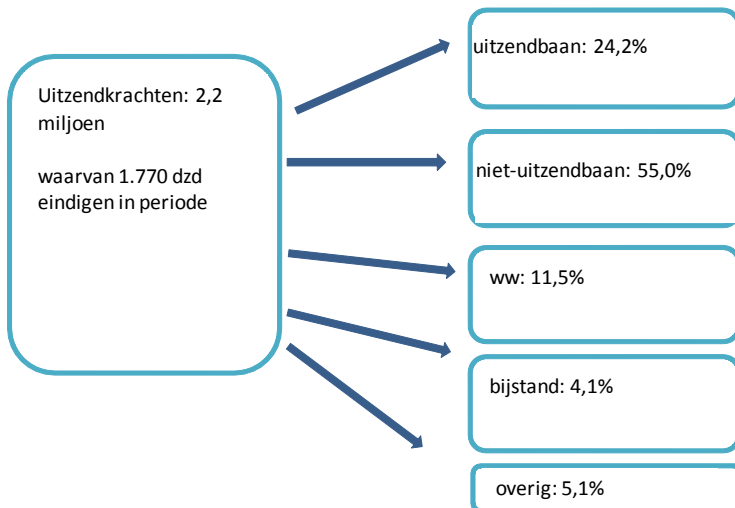
Overzicht B3.1 – Tabellen over ww-uitkeringen van uitzendkrachten (exclusief scholieren/studenten)

B3.23	Arbeidsposities (ww, wwb, vast dienstverband, overig) na afloop uitzenddienstverband
B3.24a	Indien ww na afloop uitzenddienstverband: - Duur ww-uitkering
B3.24b	- Aantal uitzenddienstverbanden die voorafgingen aan ww-uitkering
B3.24c	- Arbeidsmarktpositie vóór uitzenddienstverband dat voorafging aan ww
B3.24d	- Arbeidspositie volgend op de ww-uitkering
B3.24e	- Duur ww-uitkering naar direct of indirect dienstverband vóór uitzenddienstverband dat voorafging aan ww.

Hieronder worden deze tabellen weergegeven.

De gegevens uit tabel B3.23 zijn schematisch weergegeven in figuur B3.1. Bijna een kwart van de uitzendkrachten komt na het aflopen van het dienstverband terecht in een volgend uitzenddienstverband. Meer dan de helft vervolgt de arbeidsmarktloopbaan (al of niet binnen 4 weken) in een niet-uitzenddienstverband. Bij bijna 15% is de eerstvolgende arbeidsmarktpositie een uitkering.

Figuur B3.1 – Arbeidsmarktpositie na afloop van een uitzendperiode in fase A

Tabel B3.23 – Arbeidspositie na afloop uitzenddienstverband: ww, bijstand, niet-uitzenddienstverband (excl. scholier/studenten)

	aantal	%
ander uitzenddienstverband binnen 4 weken	182.316	8,3%
niet-uitzenddienstverband binnen 4 weken	803.309	36,4%
ww binnen 4 weken	188.273	8,5%
bijstand binnen 4 weken	56.990	2,6%
uitzenddienstverband na meer dan 4 weken	246.522	11,2%
niet-uitzenddienstverband na meer dan 4 weken	169.106	7,7%
ww na meer dan 4 weken	15.659	0,7%
bijstand na meer dan 4 weken	15.648	0,7%
geen volgend dienstverband/uitkering (einde voor 30 juni 2010)	90.709	4,1%
dienstverband loopt nog (30 juni 2010)	432.266	19,6%
ontbrekende begin- of einddatum	6.004	0,3%
totaal	2.206.802	100,0%

a. De tabel is niet uniek op persoonsniveau, iemand kan bij meerdere uitzendwerkgevers gewerkt hebben.

Tabel B3.24a – Duur ww-uitkering uitzendkrachten hele periode (excl. scholier/studenten)

	aantal	%
maximaal 1 maand	25.961	6,3%
> 1 tot 2 maanden	29.268	7,0%
>2 tot 3 maanden	66.514	16,0%
>3 tot 6 maanden	86.388	20,8%
>6 tot 12 maanden	102.007	24,6%
meer dan 1 jaar	105.047	25,3%
totaal	415.185	100,0%
gemiddelde duur ww-uitkering	297 dagen	

a. De tabel is niet uniek op persoonsniveau, iemand kan meerdere ww-perioden hebben gehad.

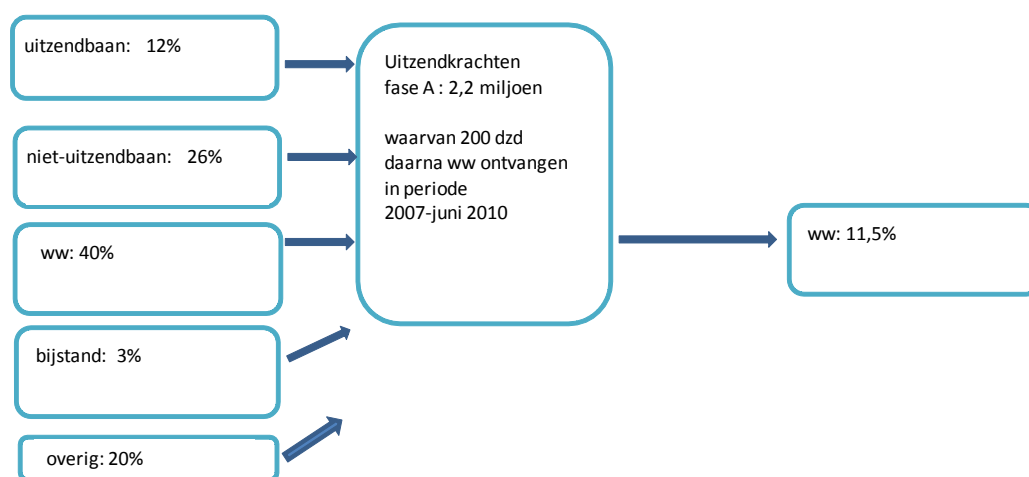
Tabel B3.24b – Aantal uitzenddienstverbanden vóór ww-uitkering, hele periode (excl. scholier/studenten)

	aantal	%
0 uitzenddienstverbanden vóór ww-uitkering	356.560	59,2%
1 uitzenddienstverband vóór ww-uitkering	195.172	32,4%
2 uitzenddienstverbanden vóór ww-uitkering	35.405	5,9%
3 uitzenddienstverbanden vóór ww-uitkering	9.940	1,7%
4 uitzenddienstverbanden vóór ww-uitkering	3.274	0,5%
5-50 uitzenddienstverbanden vóór ww-uitkering	1.899	0,3%
totaal	602.250	100,0%

a. De tabel is niet uniek op persoonsniveau, iemand kan meerdere ww-perioden hebben gehad.

Tabel B3.24c betreft alleen de situaties waarin er een uitzenddienstverband vooraf is gegaan aan de ww-uitkering. In figuur B3.2 wordt het schematisch weergegeven. In figuur B3.1 was te zien dat 11,5% van de uitzendkrachten na afloop van het uitzenddienstverband een ww-uitkering ontvangen. Dit zijn er ongeveer 200.000. Van deze uitzendkrachten heeft een achtste vóór dat uitzenddienstverband óók een uitzenddienstverband gehad. Een kwart had een ander dan een uitzenddienstverband. Zo'n veertig procent van hen ontving voor het uitzenddienstverband ook een ww-uitkering.

Figuur B3.2 – Arbeidspositie vóór uitzenddienstverband dat voorafging aan ww-uitkering, hele periode (excl. scholier/studenten)

Tabel B3.24c – Arbeidspositie vóór uitzenddienstverband dat voorafging aan ww-uitkering, hele periode (excl. scholier/studenten)

	aantal	%
ander uitzenddienstverband maximaal 4 weken ervoor	8.217	4,0%
niet-uitzenddienstverband maximaal 4 weken ervoor	44.019	21,6%
ww maximaal 4 weken ervoor	78.743	38,6%
bijstand maximaal 4 weken ervoor	5.019	2,5%
uitzenddienstverband meer dan 4 weken ervoor	16.342	8,0%
niet-uitzenddienstverband meer dan 4 weken ervoor	9.004	4,4%
ww meer dan 4 weken ervoor	2.356	1,2%
bijstand meer dan 4 weken ervoor	399	0,2%
geen eerder dienstverband (start na 1 jan 2007)	6.905	3,4%
dienstverband gestart op of voor 1 jan 2007	32.904	16,1%
totaal	203.908	100,0%

a. De tabel is niet uniek op persoonsniveau, iemand kan meerdere ww-perioden hebben gehad.

Tabel B3.24d – Arbeidspositie na ww-uitkering van voormalig uitzendkrachten, hele periode (excl. scholier/studenten)

	aantal	%
uitzenddienstverband binnen 4 weken	220.792	36,7%
niet-uitzenddienstverband binnen 4 weken	156.473	26,0%
ww binnen 4 weken	2.959	0,5%
bijstand binnen 4 weken	28.166	4,7%
uitzenddienstverband na meer dan 4 weken	26.231	4,4%
niet-uitzenddienstverband na meer dan 4 weken	19.074	3,2%
ww na meer dan 4 weken	8.435	1,4%
bijstand na meer dan 4 weken	4.432	0,7%
geen volgend dienstverband/uitkering (einde voor 30 juni 2010)	24.610	4,1%
dienstverband loopt nog (30 juni 2010)	111.052	18,4%
ontbrekende begin- of einddatum	25	0,3%
totaal	602.249	100,0%

a. De tabel is niet uniek op persoonsniveau, iemand kan meerdere ww-perioden hebben gehad.

Tabel B3.24e – Duur niet-uitzenddienstverbanden voorafgaand aan ww-uitkering uitzendkrachten hele periode (excl. scholier/studenten)

	aantal
gemiddelde duur niet-uitzenddienstverband voorafgaand aan ww	250 dagen

a. De tabel is niet uniek op persoonsniveau, iemand kan meerdere ww-perioden hebben gehad.

B3.4 Overige tabellen: Arbeidsduur onderzoeksperiode en arbeidsmarktpositie na een werkloosheidsuitkering (ww)

In 2007 zijn er 620.742 uitzendkrachten aan het werk geweest. Hiervan waren er 585.643 die in fase A of B werkten. Voor deze groep is nagegaan hoeveel weken ze gewerkt hebben in de periode 2007 tot juni 2010. Iets meer dan de helft van deze uitzendkrachten heeft hooguit een jaar gewerkt in de 3,5 jaar dat de onderzoeksperiode beslaat. Bijna een kwart werkt een half tot een jaar lang in uitzenddienstverbanden. Een bijna even grote groep werkt één tot twee jaar in uitzendwerk gedurende de drie en een half jaar. Minder dan tien procent is drie jaar of meer aan de slag (tabel B3.25).

Tabel B3.25 – Totaal gewerkte weken door personen die in 2007 uitzendkracht fase A of fase B waren (excl. scholier/studenten)

	2007-juni 2010 aantal	%
1 tot 2 weken	2.066	0,4%
3 tot 4 weken	21.726	3,7%
4 tot 13 weken	90.000	15,4%
14 tot 26 weken	88.926	15,2%
26 tot 52 weken	134.471	23,0%
1 tot 2 jaar	133.735	22,8%
2 tot 3 jaar	70.649	12,1%
3 tot 3,5 jaar	44.070	7,5%
totaal uitzenddienstverbanden in fase A of B	585.643	100,0%

a. De tabel is uniek op persoonsniveau.

n.b. de hele periode 2007-juni 2010 beslaat 182 weken.

In tabel B3.26 worden de gegevens uit tabel B3.25 uitgesplitst naar opleidingsniveau. Bij de uitzendkrachten die in 2007 in fase A of B werkten en die slechts 1 tot 4 weken gewerkt hebben gedurende de onderzoeksperiode, komen de hoger opgeleiden iets vaker voor. De lager opgeleiden (tot 1^e fase secundair onderwijs) hebben iets vaker voor langere perioden als uitzendkracht gewerkt.

Tabel B3.26 – Totaal gewerkte weken door personen die in 2007 uitzendkracht fase A of fase B waren (excl. scholier/studenten) naar opleidingsniveau

Rijpercentages	primair onderwijs	secundair onderwijs 1e fase	secundair onderwijs 2e fase	hoger onderwijs
1 tot 4 weken	14%	30%	41%	16%
4 tot 13 weken	15%	29%	41%	15%
14 tot 26 weken	14%	32%	41%	14%
26 tot 52 weken	14%	32%	40%	14%
1 tot 2 jaar	17%	39%	39%	11%
totaal uitzenddienstverbanden	15%	32%	40%	13%

a. De tabel is uniek op persoonsniveau, gegevens zijn afkomstig van de steekproefaantallen uit de ebb.

n.b. de hele periode 2007-juni 2010 beslaat 182 weken.

De meeste fase A of B uitzendkrachten uit 2007 hebben in de loop van de periode tot en met juni 2010 ook ten minste één niet-uitzenddienstverband gehad. Van de 585.643 uitzendkrachten zijn er 508.050 die een niet-uitzenddienstverband hebben

gehad. Dit is ruim 86%. Zij hebben minder lang in uitzenddienstverbanden gewerkt dan de groep die alleen maar uitzenddienstverbanden heeft gehad (tabel B3.27).

Tabel B3.27 – Totaal gewerkte weken personen die in 2007 uitzendkracht fase A of fase B waren (excl. scholier/studenten) verdeeld naar wel een niet-uitzenddienstverband en geen niet-uitzenddienstverband in 2007-medio 2010

	Geen niet-uitzenddienstverband		Wel niet-uitzenddienstverband	
	2007-juni 2010 aantal	%	2007-juni 2010 aantal	%
1 tot 2 weken	341	0,4%	1.725	0,3%
3 tot 4 weken	3.095	4,0%	18.631	3,7%
4 tot 13 weken	11.080	14,3%	78.920	15,5%
14 tot 26 weken	8.763	11,3%	80.163	15,8%
26 tot 52 weken	11.190	14,4%	123.281	24,3%
1 tot 2 jaar	13.484	17,4%	120.251	23,7%
2 tot 3 jaar	13.194	17,0%	57.455	11,3%
3 tot 3,5 jaar	16.446	21,2%	27.624	5,4%
totaal uitzenddienstverbanden in fase A of B	77.593	100,0%	508.050	100,0%

a. De tabel is uniek op persoonsniveau.

n.b. de hele periode 2007-juni 2010 beslaat 182 weken.

Het aantal uitzendwerkgevers is redelijk gelijk voor uitzendkrachten die wel en uitzendkrachten die niet ook een niet-uitzenddienstverband hebben in de periode 2007-medio 2010. Bijna de helft heeft één uitzendwerkgever in de hele periode. Een kwart heeft er twee. Zes of meer uitzendwerkgevers komt niet vaak voor (tabel 3.28).

Tabel B3.28 – Aantal uitzendwerkgevers van personen die in 2007 uitzendkracht fase A of fase B waren (excl. scholier/studenten) verdeeld naar wel een niet-uitzenddienstverband en geen niet-uitzenddienstverband in 2007-medio 2010

	Geen niet-uitzenddienstverband		Wel niet-uitzenddienstverband	
	2007-juni 2010 aantal	%	2007-juni 2010 aantal	%
1 uitzendwerkgever	35.292	45,5%	239.535	47,1%
2 uitzendwerkgevers	19.228	24,8%	124.818	24,6%
3 uitzendwerkgevers	11.515	14,8%	68.924	13,6%
4 uitzendwerkgevers	5.903	7,6%	35.602	7,0%
5 uitzendwerkgevers	2.813	3,6%	18.245	3,6%
6 uitzendwerkgevers	1.437	1,9%	9.546	1,9%
7-9 uitzendwerkgevers	1.240	1,6%	9.347	1,8%
10-30 uitzendwerkgevers	165	0,2%	2.033	0,4%
totaal uitzenddienstverbanden in fase A of B	77.593	100,0%	508.050	100,0%

a. De tabel is uniek op persoonsniveau.

Er is een groot verschil in het aantal wisselingen tussen uitzenddienstverbanden en geen dienstverband (binnen vier weken na afloop van het uitzenddienstverband). De uitzendkrachten die óók een niet-uitzenddienstverband hebben, hebben veel minder vaak een wisseling naar geen dienstverband. Bij de uitzendkrachten die alleen uitzenddienstverbanden hebben komen twee of drie wisselingen veel vaker voor.

Tabel B3.29 – Aantal wisselingen tussen uitzenddienstverbanden en geen dienstverband binnen vier weken voor personen die in 2007 uitzendkracht fase A of fase B waren (excl. scholier/studenten) verdeeld naar wel een niet-uitzenddienstverband en geen niet-uitzenddienstverband in 2007-medio 2010

	Geen niet-uitzenddienstverband		Wel niet-uitzenddienstverband	
	2007-juni 2010 aantal	%	2007-juni 2010 aantal	%
0 wisselingen	8.410	10,8%	201.377	39,6%
1 wisseling	30.750	39,6%	153.009	30,1%
2 wisselingen	18.825	24,3%	85.176	16,8%
3 wisselingen	9.844	12,7%	38.894	7,7%
4 wisselingen	5.026	6,5%	17.493	3,4%
5-6 wisselingen	3.516	4,5%	10.386	2,0%
7 of meer wisselingen	1.222	1,6%	1.715	0,3%
totaal uitzenddienstverbanden in fase A of B	77.593	100,0%	508.050	100,0%

a. De tabel is uniek op persoonsniveau.

Zoals we zagen heeft bijna de helft van de uitzendkrachten met alleen uitzenddienstverbanden slecht één uitzendwerkgever in de periode 2007-medio 2010. Toch heeft deze groep gemiddeld bijna twintig uitzenddienstverbanden. De groep die ook een of meerdere andere dienstverbanden heeft, heeft gemiddeld ongeveer dertien uitzenddienstverbanden.

Tabel B3.30 – Gemiddeld aantal uitzenddienstverbanden (bij verschillende uitzendwerkgevers of in verschillende fasen) voor personen die in 2007 uitzendkracht fase A of fase B waren (excl. scholier/studenten) verdeeld naar wel een niet-uitzenddienstverband en geen niet-uitzenddienstverband in 2007-medio 2010

	Geen niet-uitzenddienstverband 2007-juni 2010 aantal	Wel niet-uitzenddienstverband 2007-juni 2010 aantal
Gemiddeld aantal dienstverbanden	19,9	13,1
totaal uitzenddienstverbanden in fase A of B	77.593	508.050

a. De tabel is uniek op persoonsniveau.

De groep die ook andere dienstverbanden heeft dan uitzenddienstverbanden, heeft wel meerdere dienstverbanden. Als ook die dienstverbanden worden geteld, heeft deze groep gemiddeld zestien dienstverbanden in de periode 2007-medio 2010.

Tabel B3.31 – Gemiddeld totaal aantal dienstverbanden (bij verschillende uitzendwerkgevers of in verschillende fasen) voor personen die in 2007 uitzendkracht fase A of fase B waren (excl. scholier/studenten) verdeeld naar wel een niet-uitzenddienstverband en geen niet-uitzenddienstverband in 2007-medio 2010

	Geen niet-uitzenddienstverband 2007-juni 2010 aantal	Wel niet-uitzenddienstverband 2007-juni 2010 aantal
Gemiddeld aantal dienstverbanden	19,9	16,0
totaal uitzenddienstverbanden in fase A of B	77.593	508.050

a. De tabel is uniek op persoonsniveau.

In tabel B3.32 worden de gegevens uit tabel B3.31 uitgesplitst naar opleidingsniveau. Voor alle opleidingsniveaus geldt dat degenen die uitzendkrachten die in 2007 in fase

A of B werkten en die nooit een andere dan een uitzenddienstverband hebben gehad, gemiddelde méér dienstverbanden hebben gehad dan degenen die wel andere dan uitzenddienstverbanden hebben gehad. De hoger opgeleiden (vanaf 2e fase secundair onderwijs) die nooit een andere dan een uitzenddienstverband hebben gehad, hebben gemiddeld méér dienstverbanden gehad dan de lager opgeleiden. Bij degenen die wel andere dan uitzenddienstverbanden hebben gehad is het gemiddeld aantal dienstverbanden van hoger opgeleiden juist lager dan bij lager opgeleiden.

Tabel B3.32 – Gemiddeld totaal aantal dienstverbanden (bij verschillende uitzendwerkgevers of in verschillende fasen) voor personen die in 2007 uitzendkracht fase A of fase B waren (excl. scholier/studenten) verdeeld naar wel een niet-uitzenddienstverband en geen niet-uitzenddienstverband in 2007-medio 2010, naar opleidingsniveau

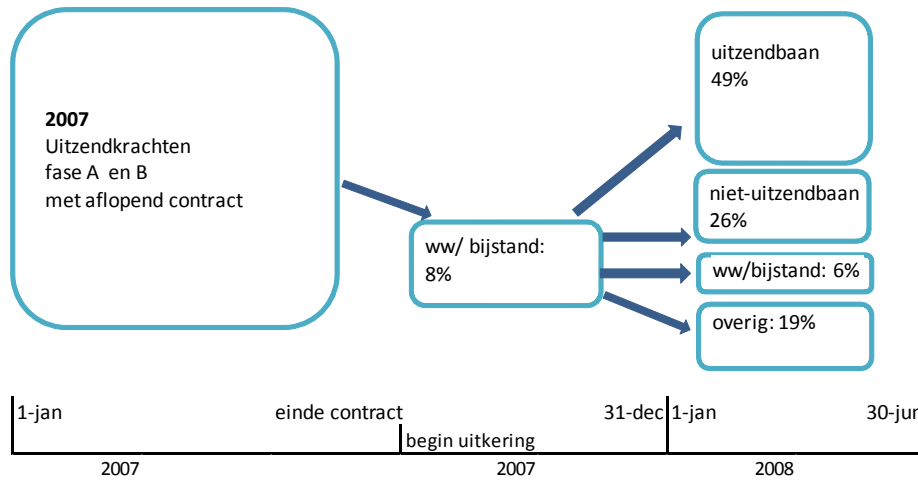
Gemiddeld aantal dienstverbanden	primair onderwijs	secundair onderwijs 1e fase	secundair onderwijs 2e fase of hoger
geen niet-uitzenddienstverband	19,6	21,3	21,1
wel niet-uitzenddienstverband	16,6	16,4	15,1
totaal uitzenddienstverbanden	17,0	17,0	15,8

a. De tabel is uniek op persoonsniveau, gebaseerd op steekproefaantallen (ebb)

In de tabellen B3.33 en B3.34 wordt voor de uitzendkrachten in de jaren 2007, 2008 en 2009 gekeken of er een uitzenddienstverband beëindigd wordt in dat betreffende jaar. Vervolgens wordt gekeken of ze na afloop van dat uitzenddienstverband binnen vier weken een uitkering ontvingen (ww of bijstand). Voor de uitzendkrachten die na het uitzenddienstverband binnen vier weken een uitkering ontvingen, is bepaald wat hun positie op de arbeidsmarkt was in de periode tot maximaal medio het volgende jaar. Deze arbeidsmarktpositie na afloop van de uitkering wordt weergegeven in de tabellen B3.33 en B3.34. In tabel B3.33 staan de aantallen. In tabel B3.34 zijn de aantallen omgerekend naar percentages.

In alle drie jaren heeft zo'n twee derde van de uitzendkrachten te maken gehad met een einde van een uitzenddienstverband. Het aantal dat een uitkering krijgt neemt elk jaar toe. In 2007 ontvangt 8% een uitkering, in 2008 ontvangt bijna 12% een uitkering en in 2009 is het 20%. Het deel dat voor midden van het volgende jaar weer een dienstverband heeft (een uitzenddienstverband of een ander dienstverband binnen vier weken) neemt af van 70% naar 60% van 2007 naar 2009. In figuur B3.3 is de doorstroom voor 2007 in beeld gebracht. Vergelijkbare figuren zijn van toepassing op de jaren 2008 en 2009.

Figuur B3.3 – Uitzendkrachten die na afloop van het dienstverband een uitkering ontvangen naar de daaropvolgende arbeidsmarktpositie uiterlijk medio het volgende jaar

Tabel B3.33 – Uitzendkrachten (exclusief scholieren/studenten) die na afloop van het dienstverband een uitkering ontvangen naar de daaropvolgende arbeidsmarktpositie uiterlijk medio het volgende jaar, aantallen.

	2007	2008	2009
totaal aantal uitzendkrachten in dit jaar	620.742	609.197	532.368
.. waarvan einde van een uitzenddienstverband in dit jaar	436.279	419.589	354.773
... waarvan na het uitzenddienstverband een uitkering binnen 4 weken	35.583	48.716	71.689
.... waarvan na de uitkering maar vóór medio jaar daarna:			
- uitzenddienstverband binnen 4 weken	16.385	20.916	25.836
- niet-uitzenddienstverband binnen 4 weken	8.606	9.932	17.218
- ww binnen 4 weken	218	169	509
- bijstand binnen 4 weken	1.181	2.383	4.088
- uitzenddienstverband na meer dan 4 weken	1.179	1.297	2.477
- niet-uitzenddienstverband na meer dan 4 weken	769	983	2.041
- ww na meer dan 4 weken	287	383	632
- bijstand na meer dan 4 weken	267	486	701
- geen volgend dienstverband/uitkering vóór medio jaar daarna	5.439	8.165	4.758
- uitkering loopt nog (tenminste tot 30 juni 2010)	1.252	4.002	13.429
- totaal	35.583	48.716	71.689

a. De tabel is uniek op persoonsniveau.

Tabel B3.34 – Uitzendkrachten (exclusief scholieren/studenten) die na afloop van het dienstverband een uitkering ontvangen naar de daaropvolgende arbeidsmarktpositie uiterlijk medio het volgende jaar, percentages.

	2007	2008	2009
totaal aantal uitzendkrachten in dit jaar	620.742	609.197	532.368
.. waarvan einde van een uitzenddienstverband in dit jaar	70,3%	68,9%	66,6%
... waarvan na het uitzenddienstverband een uitkering binnen 4 weken	8,2%	11,6%	20,2%
.... waarvan na de uitkering maar vóór medio jaar daarna:			
- uitzenddienstverband binnen 4 weken	46,0%	42,9%	36,0%
- niet-uitzenddienstverband binnen 4 weken	24,2%	20,4%	24,0%
- ww binnen 4 weken	0,6%	0,3%	0,7%
- bijstand binnen 4 weken	3,3%	4,9%	5,7%
- uitzenddienstverband na meer dan 4 weken	3,3%	2,7%	3,5%
- niet-uitzenddienstverband na meer dan 4 weken	2,2%	2,0%	2,8%
- ww na meer dan 4 weken	0,8%	0,8%	0,9%
- bijstand na meer dan 4 weken	0,8%	1,0%	1,0%
- geen volgend dienstverband/uitkering vóór medio jaar daarna	15,3%	16,8%	6,6%
- uitkering loopt nog (tenminste tot 30 juni 2010)	3,5%	8,2%	18,7%
- totaal	35.583	48.716	71.689

a. De tabel is uniek op persoonsniveau.

Literatuur

- ABU, FNV, De Unie, CNV Dienstenbond, LBV, 'CAO voor Uitzendkrachten 2009 – 2014, versie maart 2011', ABU, 2011
- Bierings, H., C. Siermann, 'Vaker een onderbroken loopbaan', CBS, Sociaal Bestek 02, 2011.
- CBS, 'In 2009 vooral minder uitzendkrachten in de industrie', Webmagazine, maandag 14 juni 2010.
- Copinga, M., L. Muller, N. Sluiter, 'Flexibele schil rondom de ww', CBS, september 2011.
- Gaalen, R. van (CBS), J. Sanders (TNO), W. Smits (CBS), J.F. Ybema (TNO), (red.), 'Dynamiek op de Nederlandse arbeidsmarkt. De focus op kwetsbare groepen', CBS, 2011.
- Hilbers, P.J., 'Groei van de flexibele arbeid en de gevolgen voor het beroep op ww', UWV, kennismemo 10 02, april 2010.
- Janssen, B., W. Bos, 'Inkomen uit werk en toch risico op armoede' in 'Sociaaleconomische trends', 1^e kwartaal 2011, CBS, 2011.

ISBN 978 90 5554 445 5
NUR 740